

Pirmdiena, 2017. gada 7. augusts

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kā atšķirt
kviešus no
miežiem?

12. lpp.

leva
Šneidere
kļūst par
treneri.

10. lpp.

Latvāņi. Skaisti un bīstami.

6.-7. lpp.

Peldsezona rit pilnā sparā

Mārtiņsalas peldētavā Kuldīgā peld lieli un mazi. Ik dienas no desmitiem rītā līdz desmitiem vakarā to uzrauga viens glābējs, bet, gaisa temperatūrai pārsniedzot +22 grādus, divi.

Mārtiņsalas peldētavā Kuldīgā kādā saulainā pēcpusdienā peldējās gan kuldīdznieki, gan iebraucēji.

Glābšanas dienests ir Kuldīgas novada pašvaldības policijas pārraudzībā. Priekšnieks Rinalds Gūtpelcs teic, ka šogad situācija ir samērā mierīga: „Vairāki cilvēki ir traumējušies akmeņu dēļ, sagriezuši kājas uz metāla priekšmetiem, ko atnesusi straupe. Divi ir aizpeldējuši tik tālu, ka pašu spēkiem nevarēja tikt atpakaļ, tādēļ glābējiem bija jāpalīdz. Gadījumi, kad nepieciešama

reanimācija, šovasar nav bijuši.” Peldētavā pagājušajā ceturtdienā sastaptais rīdzinieks Dāvis Danga pastāstīja: „Šodien ir ļoti silts ūdens, šķiet, ka tagad sācies īstais peldēšanas laiks. Parasti peldos tikai jūrā, tur ir daudz vēsāks ūdens. Tētīm dzimšanas diena, tāpēc atbraucām šeit nosvinēt. Ventā peldēties man ļoti patīk.” „Es jau sen peldos, nāku katru dienu. Tagad ūdens ir ļoti silts.

Dažreiz peldos Māras dīķī un braucu uz Nabes ezeru,” teica kuldīdzniece Agate Feldmane. Uz peldētavu mazo meitiņu atvedusi kuldīdzniece Ļena Balabka: „Līdz ko ir smuks laiks, tā nākam peldēt. Bērni peld jau sen, viņus aukstums netraucē. Visieciņtākā ir Mārtiņsalas peldētava nekur citur nebraucam. Meita gribētu, lai šeit uzceļ mājiņu, tad viņa labprāt apmestos uz dzīvi, jo

no ūdens ārā nevar dabūt.”

R.Gūtpelcs atgādina, ka arī peldvietās, kā to paredz Bērnu tiesību aizsardzības likums, bērns līdz septiņu gadu vecumam nedrīkst atrasties bez pieaugušā uzraudzības. Ja viņu pieskata cits bērns, tad tam jābūt vecākam par 13 gadiem.

**Jolanta Hercenberga
Lāsmas Reimanes foto**

ĪSZINĀS

Dzēš parādu

Kuldīgas novada dome nolēma dzēst nekustamā īpašuma nodokļa parādu likvidētajai SIA *Palsams*. 1052 eiro parāds uzkrājies par diviem īpašumiem Kurmāles pagastā. No 2014. gada janvāra līdz 2017. gada jūnijai beigām SIA *Palsams* veikts maksātnespējas process, 5. jūlijā uzņēmums likvidēts un izslēgts no Uzņēmumu reģistra.

Priekšsēde atvaļinājumā

No 7. līdz 20. augustam Kuldīgas novada domes priekšsēde Inga Bērziņa dodas atvaļinājumā. Viņas pienākumus šajā laikā veiks vietnieks Viktors Gotfrīdsons.

Skrundā fotoradars

Kopš augusta Skrundā uz A9 autoceļa (Rīgas–Liepājas šosejas 130. km) darbojas stacionārais fotoradars. Pēc *Latvijas Valsts ceļu* rekomendācijas to ierīkojusi Ceļu satiksmes drošības direkcija, jo tur ir dzīvojamā apbūve, bet pēc šosejas rekonstrukcijas Skrundā parādījies tendence palielināt braukšanas ātrumu.

Godinās aktieri

Biedrība *Sapņu tilti* 2. septembrī rīko braucieni uz Dailes teātri, kur 90. gadskārtā tiks godināts aktieris Gunārs Placēns. Pirms tam varēs noskatīties izrādi *Mazie prieka mirklīši*, kurā piedalīsies arī jubilārs. Pieteikties braucienam līdz 10. augustam pa tālruni 26985960 (Maira) vai pie biedrības *Rumbiņa* vadītājas Zigrīdas Sīles.

Trešdien, 9. augustā:

- Pielikums *Novadi domā*.
- Apartamenti Kuldīgā.
- Jātnieki Īvandē.

9 771407 975024 32

REDZĒJUMS

Nacionālais dārgums

Daina Tafelberga, tālr. 63350570, daina.tafelberga@kurzemnieks.lv

Tā lielā šūmēšanās ap Latvijas lielākā sludinājumu portāla *ss.lv* slēgšanu atkal liek domāt par vērtībām. Kā starp daudzajiem interneta tirdzniecības punkta slavinošajiem komentāriem sociālajos tīklos ietvītojis kāds gudrinieks – *ss.lv* ir nacionālais dārgums, kuram vajadzētu piešķirt kultūras atzinības zīmi, nevis uzsūtīt pārcēnīgus Valsts ieņēmumu dienesta (VID) ierēdņus. Protams, ir arī gana satrauktu viedokļu un nievājošu tekstu. Turklāt šūmēšanās lielākoties notiek

„Vecmāmuļai Cēsu lauku ārēs jau vienalga, ko tur tai „internātā” slēdz vai ver vaļā.”

interneta vidē. Vecmāmuļai Cēsu lauku ārēs jau vienalga, ko tur tai *internātā* slēdz vai ver vaļā. No savas niecīgās pensijas viņa šodien neko diži pārdodamu nav iekrājusi un arī pirkat negrasās. Veco ratiņu, mazo lauku mājiņu, loterijā laimēto *mašīnu* un aizsaulē aizgājušā vīra kažoku sen tuviem un tāliem radiem atvēlējusi. Ja vispār vēl tādās vecmāmuļas kaut kur šodien mīt. Jo pasaule un tai līdzī arī Latvijas lauki modernizējas. Tā man gana

snobiski atbildēja kāds *Lattelecom* operators (pēc balss noprotams, ka jauns puisis), kad vēlējos uzzināt, kāpēc bez pakalpojuma saņēmēja viedokļa un piekrišanas mēneša vidū pēkšņi tiek paaugstināta maksa par vairākiem eiro. Kādi uzlabojumi? Nu modernizācija taču! Bet tas ir cits stāsts, ar kuru tāpat, kā ar *ss.lv* nu ņemas ir jauni, ir veci.

Ja nu dažiem uzņēmumiem modernizācija izpaužas vien cenu paaugstināšanā, tad ar populāro sludinājumu portālu šķīta, viss ir/bija kārtībā. Taču izrādās, ka VID nolēma pārtraukt tā saimniecisko darbību daļēji arī daudzo sūdzību dēļ, ko par portāla rīcību kopš pagājušā gada saņemis Patērētāju tiesību aizsardzības centrs. Galvenais iemesls tomēr esot tas, ka *ss.lv* atteicies sniegt informāciju par autotransporta līdzekļu tirgotājiem, kas prasīta ne šim portālam vien, lai vieglāk būtu atklāt nodokļu nemaksāšanas shēmas. Rau, VID, analizējot ar e-komerciju saistītos riskus, atklājis, ka notiek ne tikai legāla uzņēmējdarbība, bet ir daļa ļaužu, kas neregistrē savu saimniecību un vēsā angļu mierā tirgo automobiļus pa labi un kreisi. Citi portāli nodevuši dīlerus, bet *ss.lv* klusē kā partizāns. Laikam jau tāpēc izpelņīties klientu cieņu. Taču VID nolēma, ka šitā nevar turpināties. Jāslēdz ciet. Bet, ko ierēdņi tautas mīļotajam nacionālajam dārgumam var padarīt, īpaši interneta un shēmu laikos? Ceturtdienas vakarā *ss.lv* pārtapa par *ss.com*. Aiziet!

MANUPRĀT

Īstais laiks veselībai

Vasara šogad tāda nekāda, saule uzspīd ļoti reti, bet varbūt šis ir īstais laiks laiku pavadīt sportojot. Esmu novērojusi, ka aizvien vairāk cilvēku pievēršas veselīgam dzīvesveidam, tas pat ir kļuvis par tādu kā mūsdienu dzīvesstilu. Pievēršusies sportam pat tie, kuri nekad nav sportojuši un skolas laikā sporta stundas ienīduši. Un nu sports viņiem kļuvis par neatņemamu dzīves sastāvdaļu, ar sajūsmu tiek gaidīts katrs nākamais treniņš. Pat sarunās dzirdams, ka tā kļuvusi par apspriestāko tēmu – katrs ar kaut ko nodarbojas, katram ir kāda sportiska aizraušanās, un vienalga, vai tas ir futbols, skriešana, nūjošana, orientēšanās, sērfošana vai kas cits. Labums vēl tāds, ka līdz ar sportiskām aktivitātēm rodas vēlme ēst veselīgāk, uzturēt sevi labā formā. Un tieši vasarā varam ēst ļoti veselīgi, jo ir pašu dārzeņi, ogas, augļi. Varam izmantot šo laiku, lai uzkrātu vitamīnus un spēkus ziemai. Tā nu sanāk, ka karsta vasara nemaz nav tik ļoti vajadzīga.

Lāsma Reimane, tālr. 63350568, reimane.lasma@gmail.com

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet *Kurzemniekam* pa tālr. 63350568, e-pasts: dina.porina@kurzemnieks.lv. Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

Ja pamanāt ko interesantu, nofotografējiet un sūtiet: redakcija@kurzemnieks.lv.

MUMS RAKSTA

Ilgi lolotie un auklētie pateicības vārdi jaunajai ģimenītei šaipus Ierām

Pirms gada, 31. jūlija svētdienā, noslēdzās brīnišķīgais, nedēļu ilgušais 3x3 saiets Pelčos. Dienā ciemos pie bijušās kazdandznieces, tagad kuldīdznieces Dzidras, bet vakarā devos pie tehnikuma gadu volejbola komandas biedrenes. Braucot ar autobusu Ventspils–Kuldīga–Liepāja un vērojot ainavas pa sānu logu, biju aizdomājusies un nepamanīju vajadzīgo pieturu (*Komunārs* – uz pieprasījuma), tāpēc nokļuvu nākamajā pieturvietā *Ieras*, līdz kurai bija nopirkta biļete. Attapos vien tad, kad šoferis nosauca apstāšanās vietu un apturēja autobusu.

Man – tobrīd neveltoti pārsteigtajai pasažierei – viņš ļoti laipni un pilnīgi pamatoti paskaidroja, ka pieturas uz pieprasījuma te nepārziņot. Novēlēdam ar paziņu sazināties pa telefonu, jo gan jau kāds tad atbrauks pakal, šoferis ar autobusu ripoja tālāk.

„Pati vien biju vainīga, jo braucu ciemos jau otro reizi!” – tā nodomāju un meklēju somā telefonu. Zināju, ka Gaidai nav sava brau-

camā, varbūt vienīgi kāds no viņas kaimiņiem varētu izlīdzēt, taču telefona ekrāns uz ceļa bija pavisam melns un bez pieslēgšanas pie strāvas klusēja. Nu ko! Soļoju atpakaļ! Gāju pa mežu, bet priecājos, ka ir asfalts, ka ir kluss, mierīgs un silts vasaras vakars, ka nelīst, ka nav pērkona grāvienu, ka manam čemodānam abi ritenīši ripo, ka uz tā varu uzlikt arī somu! Biju taču Latvijā! Savā mīļajā Kurzemītē! Drošībā! Un vēl – vairākas stundas taču ārā būs gaišs! Rēķinu, ka reizē ar tumsīgu nonāksu savā galapunktā. Pēc Pelču 3x3 saņemta garīgā spēcinājuma ir ļoti jauks noskaņojums: atceros sastaptos ļaudis, piedzīvotos mirklus, eju un dziedu, skatos, ko no augiem ceļmalā pazīstu. Pa laikam, velkot savu velkamo, mainu rokas, mēģinu smagumu arī stumt, bet tā ir grūtāk. Kļūva vieglāk tikt uz priekšu, kad nomainīju apavus pret bezpapēžu sandalēm. Un tad, apmēram pēc stundas gājuma, pretī brauca kāda tumšas krāsas vieglā automašīna, palēnināja ātrumu un man iepretim apstājās. Šoferis

vaicāja, kas man atgadījies, kā var palīdzēt. Jo tas neesot normāli, ka es tādā veidā – ar lielu ceļasomu rokās – atrodos uz ceļa meža vidū. Izskatoties gandrīz tā, it kā es būtu izkritusi no lidmašīnas. Ģimenīte, kura dzīvoja netālu no manas tā brīža atrašanās vietas, bija mani ievērojusi, braukdama mājup no Skrundas. Labie ļaudis – vīrs ar sievu un meitiņu – aizbraukuši uz mājām un nolikuši auto piekabī, brauca atpakaļ lūkot, kā var palīdzēt. Stāstot, kā man gadījās aizbraukt garām pieturai, uzzināju, ka viņi ir deļotāji. Labie ļaudis mani aizveda līdz pat draudzenes mājām. Biju ļoti priecīga un pateicīga! Ir pagājis gads, visu laiku atceros notikušo, stāstu par to citiem. Un arī pēc gada saku vissirsnīgāko un dvēseliskāko paldies par necerēti saņemto palīdzību pērn uz ceļa! Paldies par visnegaidītāko, tādējādi visdāsnāko dāvanu, jo todien man bija vārda diena. To atcerēšos visu mūžu!

Ruta Dubinska

Bauskas novada Cerāukstē; dzimusi Kurzemē, Rucavā.

LASĪTĀJA JAUTĀ

Par braukšanu dzērumā atņem visas tiesības

Kāds vīrietis jautā, vai, braucot ar automašīnu, iegūtie soda punkti summējas ar tiem, kas iegūti, pārkāpjot noteikumus, braucot ar traktoru. Vai var būt situācija, kad vienas, piemēram, traktora vadīšanas tiesības šoferim tiek atņemtas par pārkāpu-

mu, bet otras – auto vadīšanas – paliek un drīkst izmantot?

Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste sabiedrisko attiecību un sadarbības jautājumos Madara Šeršņova skaidro: „Ja transportlīdzekļa vadītājs tiek pieķerts pie stūres alkohola rei-

bumā, tiek atņemtas tiesības neatkarīgi no tā, ar kuru transportlīdzekli viņš pārvietojies (izņemot riteni un mopēdu). Taču, ja tiek apturēts par ātruma pārsniegšanu un ņem nost tiesības, tad uz to transportlīdzekli, ar kuru pārkāpums izdarīts.”

Jolanta Hercenberga

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai mākat atšķirt mūsu laukos augošo labību? Kādu graudu ēdienus ēdat?

Inguna Svāra, mūzikas skolas skolotāja:

– Atšķiru pēc vārpām. Rudziem tās ir tādas spicākas, miežiem apaļākas. Ēdu Kuldīgas rudzu maizi, jo tā garšo. Vēl arī auzu pārslas. Graudu produktus ēdu gandrīz katru dienu.

Indra, no Rendas:

– Jā, atšķiru, es laukos dzīvoju. Dažādu labību var atšķirt pēc izskata, pēc augšanas veida. Ēdu rudzu maizi, jo tā garšo. Pa retam vēl putraimus, grūbas, bet tos tā mazāk. Lieku tos klāt zupām.

Aija Nareiko, pensionāre:

– Noteikti atšķiru pēc vārpām, kā var neatšķirt!? Miežiem ir garie akoti. Rudzi izskatās pilnīgi citādi. Auzām ir skaras. Ir arī kviešu un miežu maisījums – tritikāle. Ikdienā es ēdu rudzu maizi, tāpēc, ka baltmaize negaršo. Vēl ēdu bukstiņputru. Neēdu nekādu prosu un kukurūzu. Es vispār miltu ēdienus ēdu ļoti maz. Vīrs ēd pankūkas, tās viņam ļoti garšo. Viņš varētu tās ēst no rīta, pusdienās un vakarā.

Ojārs Ozoliņš, pašnodarbinātais:

– Jā, atšķiru pēc graudu formas un labības stiebra. Pārsvārā ēdu kviešu un rudzu maizi, jo tās garšo vislabāk. Vēl ēdu pīrāgus un pankūkas. No labības gatavotus ēdienus sanāk ēst katru dienu.

Antra Golovkova, strādā reklāmas aģentūrā Rīgā:

– Es rudzus laikam zinu pēc vārpām, pārējos neatšķiru. Veikalā pirkto neatšķiru pēc garšas. Ēdu rudzu mazi, jo tā ir veselīga un man garšo. Man ļoti patīk Kuldīgas maize. Arī Rīgā to parasti pārku. Esmu atbraukusi uz Kuldīgu, tagad domāju, kur man ieiet cienastam kaut ko nopirkt. Vēl ēdu auzu pārslu, piecgraudu, septiņgraudu putras, grūbas. Cenšos vismaz divas reizes nedēļā uzturā lietot dažādas šķiedrvielas.

Lidija Zvereva, pensionāre:

– Es ceru, ka atšķirtu, ja man tos parādītu. Pēc graudiem var atšķirt. Es ēdu tikai īsto rudzu maizi bez konservantiem, vēl arī graudu maizi ar saulespuķu sēklām. Arī pārslu, kukurūzu un grūbu biezputru. Tās es ēdu trīs reizes nedēļā. Maizi ēdu katru dienu.

Krista Drulle

Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

Kurzemnieks

Kuldīga, 1905. gada ielā 19, LV-3301
redakcija@kurzemnieks.lv; reklāmas nodaļa – 63324881;
sludinājumi@kurzemnieks.lv

Izdevējs – SIA *Jaunais Kurzemnieks*. Reģ. apl. nr. 1400. Iznāk pirmdienās, trešdienās, piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz *Kurzemnieku* obligāta. Iespiests SIA *Poligrāfijas grupa Mūkasala*, Rīga, Mūkasalas ielā 15a. Metiens – 3688.

Galvenās redaktores p.i.
Inguna Spuleniece – 63350567;

Mežos esot bada gads

Par sēnēm vēl nevar prognozēt, bet ogu šogad mežos maz, atzīst sēņotāji un ogotāji.

Kuldīgas tirgū aizvadītajā nedēļā gailenes maksāja 2,50–3,00 eiro par litru, mellenes – četri līdz pieci eiro par tādu pašu mērvienību. Pērn šajā laikā tirgus bijis pilns ar upenēm un avenēm. Līdz ar to arī cena bija zemāka. Šopavasars salnas skārušas gan dārzus, gan mežus. Arī vasarā pietrūkst siltuma, pēc meteorologu ziņām jūlijā bijuši pēdējo gadu aukstuma rekordi, arī augusts nesola neko labāku.

Kristīne Aneviča tirgo vecāku piemājas saimniecībā sarūpētās dārza veltes, kā arī gailenes un mellenes, kas salasītas tuvējos mežos. Šo to varot sameklēt, bet ne tik daudz kā kādreiz. Viņa norāda, ka sēnēm ļoti pietrūkst mitruma. Dārzu var salaistīt, bet mežs atkarīgs no dabas dāsnuma. Aukstais pavasaris visvairāk ietekmējis ogulāju ražību. Sēnēm veģetācijas periods ir vēlāks, turklāt gailenes ir diezgan sala iecietīgas. Sēnēm ļoti vajadzīgs lietus, bet vēl viss rudens priekšā.

Arī tirgotāja Inese blakus sava dārza veltēm pārdod mellenes. Pērn tās maksājušas ap 2,50 eiro par litru. Pēc saviem pierakstiem

Dārza un meža ogu piedāvājums Kuldīgas tirgū pagājušajā nedēļā bija salīdzinoši nabadzīgs, arī gailēņu mazāk nekā citugad, bet vēl rudens priekšā, tāpēc par sēnēm grūti prognozēt.

ogotāja salīdzina, ka līdzīga situācija bijusi 2014. gadā, kad ogu bijis maz un tāpēc cenas augstākas. „Tomēr tādu naba-

dzību kā šogad pat neatceros,” viņa atzīst.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

MEDIĶI INFORMĒ

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra statistiķe **Dārta Girgensone**.

Kukaiņi traucē satiksmi

No 21. jūlija līdz 3. augustam Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadā bijis 151 izsaukums. Uz slimnīcu aizvests 81 cilvēks, no tiem deviņi bērni. Divas dzemdētājas vestas uz Kuldīgas slimnīcu. No visiem apkalpotajiem pacientiem 23 bijuši alkohola reibumā – sešas sievietes un 17 vīrieši. Divās nedēļās notikušas trīs krimināltraumas, abi vīrieši un viena sieviete bijuši alkohola reibumā.

Divgadīga meitenīte kritusi no krēsla, atsitoties pret galda malu, slimnīcā nogādāta ar smadzeņu satricinājumu. Trīsgadīgs puisītis dauzījies pie galda, apgāzis krūzīti un nedaudz applaucējis pēdas virspusi. Uz slimnīcu nav vests. Piecgadīgs zēns bērnu laukumā nokritis no redeļu kāpnēm, uzkritis

uz rokas un salauzis apakšdelmu. Deviņgadīgs puisēns Kuldīgas skeitparkā paslīdējis un nokritis no skrejriteņa, ar galvas sasitumu aizvests uz slimnīcu. Vienpadsmitgadīgs puisis sasitis galvu, kad upē paslīdējis uz akmens. Arī viņš aizvests uz slimnīcu.

Skrundā palīdzību meklējis 38 gadus vecs vīrietis. Remontējot savu māju, viņš neuzmanības dēļ sagriezis plaukstu pamatni uz profila, pie kura stiprina rīgpīsi. 63 gadus veca kundze mežā uzkāpusi meža bitēm, sakosta, sākusies alerģija, tādēļ nogādāta slimnīcā Kuldīgā. 32 gadus vecu kundzi no velosipēda nogāzis liels kukainis, kas uzlidojis uz deguna. Viņa izmežģījusi celi un nogādāta slimnīcā.

Nelaime uz ceļa

Kurzemnieks jau rakstīja par traģisko negadījumu uz grantētā ceļa starp Ēdoli un Ventpils šoseju, kur 31. jūlijā sadūrās apvidus auto *Nissan* un *Audi*. 59 gadus vecais *Audi* vadītājs slimnīcā nogādāts ar ciskas kaula, apakšstilba lūzumu, smadzeņu sasitumu un satricinājumu. No gūtajām traumām viņš slimnīcā miris. 24 gadus vecā blakussēdētāja sadur-

smes laikā zaudējusi samaņu, uz slimnīcu aizvesta ar smadzeņu satricinājumu. 35 gadus vecajam otrās mašīnas vadītājam bijis virspusējs galvas ievainojums un pēdas lūzums. 23 gadus vecs vīrietis, kas bija pasažieris, guvis smadzeņu satricinājumu. Abi nogādāti slimnīcā.

Uzklausīja
Inguna Spuleniece

Alsundznieki portretos

„Portretā tiek meklēta vizuālā līdzība, bet patiesi mākslinieciskā darbā modelim jābūt attēlotam nevis ārēji, bet iekšēji līdzīgam. Tad atklājas stāsts par cilvēku,” izstādes *Portrets* Alsungas novada muzejā atklāšanā sacīja viens no darbu autoriem Aleksandrs Ņekrasovs.

Izstādē portretos attēloti Alsungas puses ļaudis. Bez mākslinieka, modernās mākslas muzeja *Carskoseļskaja kolekcija* Puškinā (Krievijā) direktora A.Ņekrasova darbiem ir skatāmas arī Alsungas Sv. Miķeļa Romas katoļu draudzes prāvesta Gata Mārtiņa Bezdelīgas gleznas.

Ingrīda Budrīte, modele vienai no gleznām, saka: „Savādas izjūtas. Kad mākslinieks mani uzrunāja, piekritu, jo tā likās interesanta iespēja. Viņš strādāja ātri. Šobrīd ir interesanti ieraudzīt sevi tādu, kā to saskatījis viņš. Glezna no fotogrāfijas atšķiras ar to, ka nav tikai vizuālā līdzība. Ir citas nianšes.”

Citā gleznā redzamā Maira Briede pastāsta, ka vada rehabilitācijas centru Jūrkalnē un Pāvilstā, tajos dzīvo arī vairāki mākslinieki. Dažus no tiem apciemojis A.Ņekrasovs un, sastopot viņu, piedāvājis uzņemt portretu. „Tas tapa ārkārtīgi ātri. Piedāvāju māksliniekam tēju. Kamēr uzvārijās ūdens, viņš jau bija sācis mani gleznot. Gleznošanas laikā mēs daudz sarunājāmies. Viņš stāstīja, ka ir kristietis, parādīja savu krustiņu. Arī es par sevi pastāstīju. Tagad redzu, ka darbā ir daļa arī no mūsu

Gleznotājs Aleksandrs Ņekrasovs Alsungas novada muzejā izstādes *Portrets* atklāšanā vadīja meistarklasi portreta gleznošanā.

runātā.”

A.Ņekrasovu un G.M.Bezdelīgu vienojot desmit gadu sena draudzība. A.Ņekrasovs: „Es Liepājā uz ielas gleznoju, bet Gatis pienāca

klāt skatīties. Iepazināties, pēc tam regulāri sazinājāmies, un nu jau mums ir bijušas kopējas izstādes Pēterburgā, Puškinā, Rīgā, Liepājā. Pērn arī Alsungā. Šajā gadā ideja

par izstādi radās spontāni. Atbraucu uz Latviju atpūsties, bet Gatis izteica domu veidot izstādi. Parasti mūsu izstādēs ir ainas. Lai būtu citādāk, nolēmām gleznot Alsungā

A.Ņekrasovs. *Pētera portrets*.

dzīvojošos cilvēkus. Man ļoti patīka šo gleznu tapšanas process, tādēļ izstādes atklāšanā ir ļoti patīkamas izjūtas.”

Savukārt G.M.Bezdelīga saka, ka Aleksandrs ir viņa skolotājs glezniecībā. „Pašam savus darbus grūti novērtēt. Ne ar vienu neesmu pilnībā apmierināts, bet tad atbrauc Aleksandrs vai arī sazināties skaipā un izvērtējam, izrunājam. Vienmēr man gribējies gleznot portretus. Man patīk ieraudzīt cilvēkā ne tikai ārējo tēlu. Patīk saprast to cilvēku, lai darbā atklātos arī raksturs, nianšes. Jo dažādos brīžos cilvēks, to noskaņojums ir dažāds.”

Izstāde Alsungas novada muzejā būs skatāma līdz Miķeļdienai, bet pēc tam daļu darbu A.Ņekrasovs vedīs uz Krieviju.

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

Ar kājām uz Aglonu

Kuldīgas katoļu draudzes pārstāvji Anna Liepa un Mārtiņš Lauris Karps kājām devušies svētceļojumā uz Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētkiem Aglonā.

AP 30 KM DIENĀ

Kuldīdznieki piedieģojās kristiešu grupai, kas pirms nedēļas izgāja no Rīgas Sv. Jēkaba katedrāles. Mārtiņam šis ir otrais svētceļojums, Annas kundzei (78 gadi) – divpadsmitais. Grupā ir ne tikai katoļi, arī baptisti, luterāņi, tostarp no citām pilsētām. Šogad no Kurzemes uz Aglonu tālāko ceļu kājām veic liepājnieki. Kā stāsta Mārtiņš, dienā tiek noieti 20–30 km atkarībā no apmešanās vietas. Pirmdienā, 31. jūlijs, bijusi kā iesildīšanās (19 km) no Rīgas līdz Baltezeram. Tad divas dienas gājuši pa 23 km, nākamajās maršruts bija ap 30 km, bet sestdien bija garākais posms – 36 km no Jumurdas cauri Lauterei līdz Madonai, kur svētdien varēja atpūsties. Svētceļojuma kopējais garums ir 290 km, tā otrajā pusē dienā pieveicamais posms kļūs mazāks. Aglonā paredzēts iet 12. augustā.

VISUR MĪLI UZŅEM

„Ejam, lūdzam, dziedam, slavējam,” stāsta Mārtiņš. „Mums pievienojies slavētājs Kaspars Ezeriņš. Ik dienu kopīgi tiek izdzīvota kāda konkrēta tēma gan lūgšanās, gan lekcijās, gan praktiskos darbos. Laika apstākļi dažādi, bet mēs tikpat kā nemānām ne karsto sauli, ne lietu, pat ne vētru, kas mūs viņdien piemeklēja. Esam visdažādāko vecumu pārstāvji: bērni, jaunieši, vidējā paaudze, vecmāmiņas, sirmgalvj. Visiem ir brīnišķīgs noskaņojums, jo esam taču kopā ar Dievu un ejam uz svētkiem! No katedrāles izgājām 30 cilvēki, bet grupā skaits ir mainīgs. Daži piedieģojas ceļā, citi aiziet. Vienu puisī pēkšņi aizsauca atpakaļ uz armiju, kāda sieviete bija prom trīs dienas, tad atgriezās. Cits no-

Neraugoties uz gadu skaitu, svētceļniekiem raiti līdzī soļo kuldīdzniece Anna Liepa (no labās).

iet tikai kādu posmu atkarībā no savām iespējām, jo svarīgi ir kaut brīdi piedzīvot pašu svētceļojuma mirkli. Madonā mums pievienojās vēl 15 kristieši. Nakšņojam

baznīcās, klubos, zemnieku saimniecībās – kā nu kuro reizi. Visur mīli uzņem. Būtībā īsta gulēšana nesanāk, jo iepazīstamies ar jauniem draugiem, lasām Svētos

Kuldīdzniekam Mārtiņam Laurim Karpam šis ir otrais svētceļojums ar kājām uz Aglonas svētkiem.

rakstus, runājam, dziedam.”

Anna Liepa pēc pirmajām piecām noietajām dienām turpina sparīgi soļot gados daudz jaunākiem svētceļniekiem līdzī. Lai arī jau tik daudz reizi mērots šāds ceļš, vienmēr tas sniedz jaunu piedzīvojumu un gandarījumu. Tā kā M.Karps darbojas *Radio Marija Latvija*, viņa veidotās tiešraides no svētceļojuma var noklausīties internetā www.rml.lv. Vairākas grupas no Kuldīgas un Alsungas uz Aglonu dosies ar autobusiem vai privātajām mašīnām šīs nedēļas beigās.

NO VISAS PASAULES

Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšana (15. augusts) ir katoļu reliģiskie svētki, kas Latvijā visplašāk tiek svinēti Aglonas bazilikā, kur pulcējas tūkstošiem dievlūdzēju ne tikai no

mūsu valsts, bet visas pasaules. Tāpēc mises notiek vairākās valodās. Šogad svētku ieskaņa būs svētdien, 9. augustā, ar bīskapa kanonisko vizitāciju, turpmākajās dienās būs speciāli slimniekiem un ģimenēm veltīti dievkalpojumi. 13. augustā – Sv. Meinarda svinības. Vairums ļaužu Aglonā ierodas 14. augustā, kad notiek garīgās mūzikas dziedājumi, vesperes, mise ar iestiprināšanu, Dievmātes litānija, euaristiskā procesija pie pāvesta altāra un grandiozais Tautas Krusta ceļš pirms pusnakts mises. Savukārt 15. augustā lielākais notikums ir 12.00 – svētku galvenā mise un euharistiskā procesija, kurā piedalās arī mūsu valdības un kaimiņvalstu pārstāvji.

Daina Tāfelberga
Mārtiņa Laura Karpa
arhīva foto

Pēdu aprūpe

Ieaugušu nagu, ādas sabiezējumu, varžacu, kārpju, nagu sēnītes un citu problēmu skartu pēdu aprūpi kopš šīs nedēļas var ārstēt arī Kuldīgas slimnīcas rehabilitācijas nodaļā, kur darbu sākusi podoloģe Inga Štūlberga.

Kuldīgas slimnīcas rehabilitācijas nodaļā trešdienās strādās podoloģe Inga Štūlberga no Talsiem.

Nacionālās veselības dienests podoloģei piešķīris pusslodzes kvotu, tādēļ ar 1. augustu diabēta pacienti pie viņas var saņemt pēdu aprūpi bez maksas, pārējie – maksājot pacienta iemaksu.

I.Štūlberga nesen beigusi studijas Paula Stradiņa medicīnas koledžā, strādā Talsu slimnīcā un nu reizi nedēļā, trešdienās, brauks arī uz Kuldīgu. „Talsos pakalpojums ir pieprasīts. Neesmu vienīgā podoloģe tur, bet cilvēki nāk ik dienas, lai veiktu pēdu aprūpi. Man patīk mans darbs. Izvēlējos šo profesiju apgūt pēc tam, kad biju izgājusi pedikūra kursus. Sapratu, ka man tas patīk, gribēju profesiju apgūt padziļināti un redzu, ka cilvēkiem tas nepieciešams,” saka I.Štūlberga.

Jolantas Hercenbergas
teksts un foto

Pirms doties uz mežu

Lai sēņošana vai ogošana nebeigtos ar apmaldīšanos, izbīli vai pat veselības un dzīvības apdraudējumu, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta ieteikumi.

- Informējiet piederīgos par to, kurā vietā plānojat sēņot vai ogot, kā arī laiku, kad plānojat atgriezties.
- Galvassegai izvēlieties spilgtas un košas krāsas, lai glābējiem būtu vieglāk jūs ieraudzīt.
- Nedodieties mežā viens.
- Paņemiet līdzī personu apliecinošu dokumentu vai vismaz lapiņu ar uzrakstītu vārdu, dzīvesvietas adresi un kāda piederīgā telefona numuru, pilnībā uzlādētu mobilo telefonu, pirmās palīdzības piederumus, ūdens pudeli, šokolādi enerģijai un kabatas lukturīti, noderēs arī svilpīte un kompass.
- Ierodoties mežā, palūkojieties vis-

- apkārt – dzelzceļš, ceļi, zīmīgi koki vai dabas objekti var būt labi orientieri apmaldīšanās gadījumā.
- Nepalieciet mežā līdz tumsai.
- Ja esat apmaldījies un nespējat izkļūt no meža, nekūriet panikā. Apsēdieties, atpūties, centieties noorientēties apvidū un tikai tad uzsāciet atpakaļceļu.
- Ja tuvumā atrodas šoseja, ceļš vai dzīvojamā māja, dodieties uz turieni un jautājiet pareizo virzienu līdz cilvēkiem.
- Ja pašu spēkiem nespējat izkļūt no meža, zvaniet glābējiem pa tālruni 112.

Līdzīgi padomi noderēs, ja esat apmaldījies purvā – meklējot atpakaļceļu rūpīgi pārbaudiet ik vietu, kur plānojat spert soli, vislabāk to darīt ar garāka koka palīdzību. Ja tomēr iekrītāt purvā vai akacī, tad mēģiniet atrast jebko, aiz kā pieturēties vai aizķerties un lēnām izvilkst sevi ārā.

Skolas koristiem jauni tērpi

„Mūsdienās bērni uz kori ļoti neraujas, tāpēc ir jāprot viņus piesaistīt, lai dziedāšana iepatiktos,” atzīst Vārmes pamatskolas mūzikas skolotāja un kora vadītāja Inese Krūmiņa. Piedaloties programmas **LEADER** projektā, koristi tikuši pie saviem tērpiem.

SEN BIJA VAJADŽĪGS

Vārmes pamatskolā ir divi kori – 1. līdz 4. klašu un 5. līdz 9. klašu. Mazajā korī dzied ap 40 bērnu, lielajā korī 32. **LEADER** projektā, kas ir lauku kultūrvides attīstībai, piešķirti 23 650 eiro kora un dejotāju tērpiem. Moto bijis *Latvijas simtgadei katram savu tautastērpu*.

Mūzikas skolotāja Inese Krūmiņa korus vada jau padesmit gadu. „Korim savu tērpu nebija, bērni parasti vilka baltas blūzes un melnus svārkus. Ja koncertiem bija vajadzīgs tērps, tad aizņēmāmies arī no dejotājiem. Mēs jau vairākus gadus domājām un runājām, ka korim vajadzētu pašiem savus, ideju bija daudz, bet tas viss ir ļoti dārgi. Tāpēc izdomāju, ka šie tērpi būs no lina. Skatījos internetā, meklēju, kādi tērpi ir citiem korim, un beigās tikām pie šādas kombinācijas. Liels prieks, ka īstenojās projekts, un nu būs tērpi! Tas ir mans darbs, un vadīt kori man ļoti patīk. Arī pašai patīk dziedāt, tāpēc ir prieks to iemācīt citiem.”

KONCERTĒ PAŠĪ

Skolotāja Rita Kūle tur rūpi par

koristu un dejotāju tērpiem. Viņa saka: „Bērni jaunus tērpus vēl nav redzējuši. Mēs novadā esam vienīgā lauku skola, kurā ir koris. Tas piedalījās arī iepriekšējos Dziesmu svētkos. Mums ir kori, trīs deju kolektīvi: gan tautiskās, gan sporta dejas. Mums ir teātris, kuru vada Dace Jankovska. Pie mums svētkos nekad nav viesmākslinieku, koncertus sniedz skolas bērni, pagasta ansambļi un deju kolektīvi. Pavasarī, kad koncerts, es domāju, redz, mums vienai mazai lauku skolai, kurā iet vien 105 skolēni, ir tik vispusīgi priekšnesumi! Tas ir ļoti svarīgi, tas veido kultūrvīdi. Arī pagasta pārvalde atvēl līdzekļus un ved bērnus divas reizes nedēļā uz mūzikas skolu. Koncerti pie mums ir ļoti daudzveidīgi un krāšņi. Es vienmēr apbrīnoju, cik mums ir talantīgi bērni. Protams, tas ir liels skolotāju darbs, lai bērnus iedvesmotu. Bet, ja tiek redzēts gala rezultāts, tad pašiem koristiem arī ir liels prieks. Tie jaunieši, kas visu laiku ir dziedājuši, turpina to darīt arī tad, kad aizgājuši uz vidusskolu un augstskolu.”

MEKLĒJA LĒTĀKO

„Nav tik viegli pateikt bērniem, sak, uzvelciet baltas blūzītes un melnus svārkus, jo visiem jau nav. Arī vecākiem uzskats ir tāds, ka viss būtu jānodod skolai. Viņiem patīk redzēt bērnus uz skatuves, bet tērpi jānodrošina skolai. Piemēram, pastalas ir ļoti dārgas, un visi tās nevar nopirkt,”

Skolotāja Rita Kūle rāda mazā kora jau gatavos lina tērpus.

saka R.Kūle, parādot tērpus, pastalas, zeķes, kuras darinājusi skolas mājturības skolotāja Mudīte Sadauska, viņa tās adījusi arī uz iepriekšējiem Dziesmu svētkiem. Puišiem vēl tērpi top. „Saktas pirkta Rīgā specializētajā veikalā, bet tērpi šūti. Lina audumu nopirkām Rīgā, bet tērpus šuj Kuldīgā pie šuvējas Artas Poles. Mazajiem koristiem tērpi ir lina krāsā, bet lielajiem tie ir baltā un zilā krāsā.” Tērpi top arī tautisko deju kolektīvam, tie būs Lielvārdes novada krāsās. Dejotājiem svārkus auž Limbažos, jo tur esot lētāk. „Mēs vienmēr meklējam lētāko variantu. Šūsim gan tos Kuldīgā.” Skolai ir arī sava pārvietojamā gludināmā iekārta, kas ir ļoti svarīga, lai tērpi vienmēr būtu skaisti.

5. līdz 9. klašu koristēm būs lina kleitas, bet puišiem tērpi vēl top.

Atjauno katlu māju

Vārmes pamatskolā vairākas telpas vēl tiek remontētas, rāda pamatskolas saimnieks Māris Skaldis.

Vasarā Vārmes pamatskolā remontdarbi iet pilnā sparā. Tiek remontētas klases, mainīti elektrības vadi un ar Kuldīgas pašvaldības atbalstu atjaunota skolas katlumāja.

Pagājušajā gadā Vārmes pamatskola piedzīvoja fasādes remontu, un vēl paredzēts sakārtot ēkas priekšu. Pašlaik tiek remontēta katlumāja un skolas telpas. Katlumājas remontu pasūtītais ir Kuldīgas pašvaldība, un līdz šim iztērēti 26 tūkstoši. Remontu uzsāka pirms mēneša. „Gada sākumā jau veicām metināšanas darbus, bet katli jau bija tik tālu nolietojušies, ka vairs nebija jēgas metināt. Remontdarbus veic SIA *Klimata kontrole* no Siguldas, viņi uzvarēja izsludinātajā konkursā,” skaidro skolas saimnieks Māris Skaldis. Līdz augusta beigām visam esot jābūt gatavam.

Rudenī pamatskolā mācīsies ap 105 skolēniem, to skaits mācību gada sākumā vēl var pamainīties.

„Par bērniem nevaram sūdzēties, Vārmē nav neviena brīva dzīvokļa. Laikam Kuldīgā ir augstas īres maksas, vecāki izvēlas Vārmē, jo šeit notiek dažādi kultūras pasākumi. Skola mums ir, bērnudārzs arī, ja te vēl būtu vairāk darba vietu, tad būtu pavisam labi. Katru gadu cenšamies izremontēt vismaz divas klases. Šogad galvenais bija nomainīt elektrības vadus un ugunsdzēsības balonus, lai viss atbilstu mūsdienu prasībām.”

Pašlaik Vārmes pamatskolā izsludināts konkurss uz direktora amata vietu. Šī brīža direktore Daiga Lapčinska saka: „Skolā strādāju no 2004. gada un tagad nolēmu kaut ko dzīvē pamainīt.” D.Lapčinska par plāniem, ko darīs tālāk, pagaidām vēl nevēlas stāstīt.

Arī bērnudārzā tiek mainīts grīdas segums un apgleznota viena no sienām, to glezno bērnudārza audzinātāja no Jaunlutiņiem Daiga Mickēviča. Bērnudārzu rudenī apmeklēs vairāk nekā 40 bērnu.

ĪSUMĀ

Būs aptieka

Pabeigts Vārmes doktorāta remonts, lai pielāgotu ieeju un telpas cilvēkiem ar kustību traucējumiem, un veikta neliela pārbūve aptiekas atvēršanai. Telpās savu filiāli atvērs SIA *Saldus Zaļā aptieka*. Pašlaik aptiekas vadība ir iesniegusi licencēšanas komisijai iesniegumu, uz kuru gaida atbildi 10. augustā. Ja viss būs kārtībā, septembra sākumā aptieka tiks atvērta.

Dejotāji dosies uz Melnkalni

Vārmes vidējās paaudzes deju kolektīvs *Dimdari* un Kuldīgas tautas deju ansamblis *Venta* no 24. līdz 29. augustam piedalīsies internacionālā folkloras festivālā *Square Dancing*. Tas notiks Hercegnovā (Herceg Novi), Melnkalnē. Deju kolektīvi izveidojuši kopīgu programmu un priecēs festivāla apmeklētājus un dalībniekus ar latviešu tautas deju dažādību, kā arī izrādīs latviešu tautas tērpus.

Kapu svētki pagasta kapsētās

Vārmes kapsētās kapu svētku dievkalpojumi notiks: Kūlu kapos 12. augustā 12.00, Dreimaņu kapos 12. augustā 13.00, Spāru kapos 12. augustā 14.00, Alekšu kapos 3. septembrī 10.00, Busku kapos 3. septembrī 11.00.

Lāsmas Reimanes teksts un foto

Lappuse tapusi sadarbībā ar Kuldīgas novada pašvaldību.

Latvānis – skaists, bet indīgs un bīstams

Ciņa ar latvāni, ko Latvijā ieveda 20. gadsimta 40. gadu beigās, sākot audzēt lopbarību, ir sarežģīta, lai arī tiek izmantotas gan mehāniskas, gan ķīmiskas, gan bioloģiskas apkaršanas metodes un to kombinācijas. Auga sēklas ir ārkārtīgi izturīgas, ar plaušanu vien nepietiek, sērgu izplata putni, ūdens, lauksaimniecības vai cita tehnika. Ja viens kaimiņš cīnās, bet otrs ne, tad rezultāta nav. Ko darīt, lai Latvijā nekuplo latvāņu meži?

Pašvaldības stimulē zemes īpašniekus

Zemkopības ministrijas lauksaimniecības resursu nodaļas vecākā referente Daiga Bajale atgādina, ka Augu aizsardzības likumā noteikts aizliegums audzēt un ievest invazīvās augu sugas, bet, ja tās izplatījušās valdījumā vai īpašumā, zemes īpašniekam tās jāiznīcina un jāziņo Valsts augu aizsardzības dienestam (VAAD) par to izplatību. Latvijas likumos paredzēta iespēja, ka VAAD, Vides aizsardzības valsts iestādes un pašvaldības var sodīt īpašnieku, ja tas neko nedara.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu zemes valdītājs vai īpašnieks var tikt brīdināts, tāpat viņam var uzlikt naudas sodu – fiziskai personai no 100 līdz 350 eiro, bet juridiskajām personām – no 280 līdz 1400 eiro. 2008. gada 14.jūlijā

Miglo un izcērt

LVC komunikāciju daļas sabiedrisko attiecību projektu speciāliste Ieva Niedra skaidro: „Latvāņu apkarošanu veic valsts akciju sabiedrība *Latvijas autoceļu uzturētājs*. Šīgada maijā ceļu nodalījuma joslā augošie latvāņi tika migloti ar selektīviem herbīcīdiem. Vietās, kur

Ciņa ir sarežģīta

„Ciņa ar šiem skaistajiem, bet indīgajiem augiem ir sarežģīta, bet Kuldīgā uz pašvaldības zemes esošie latvāņi ar katru gadu mazliet mazinās,” saka *SIA Kuldīgas komunālie pakalpojumi* pārstāve Anita Zvingule.

Kuldīgā uz pašvaldības zemes latvāņi augot Jēkaba kanālā pie Ventas, Ēdoles ielā un Ventspils ielā 27, ko uzņēmuma ļaunsaimniecības darbinieki plaujot vismaz divas reizes gadā. „Pārsvārā plaujam pirms to noziedēšanas, lai neizbirst sēklas

Apkarošana tiks turpināta

Kuldīgas novadā visvairāk ar Sosnovska latvāni skartās teritorijas ir Pelču, Kables, Kurmāles, Turlavas, Laidu, Padures un Īvandes pagastā. Kā pastāstīja pašvaldības vides speciāliste Dace Jansone, šajā pavasarī eksperimentā latvāņu apkarošana Īvandes pagastā devusi labus rezultātus, tādēļ nākamgad šajā jomā darbs tiksot turpināts.

D.Jansone skaidro: „Pēc pagastu pārvalžu vadītāju sniegtās informācijas, Vārmes pagasts ir vienīgais novadā, kurā nav konstatēta šī invazīvā suga. Citur ir. Šajā pavasarī sadarbībā ar zemnieku saimniecību

Ministru kabineta noteikumi *Invazīvo augu sugas – Sosnovska latvāņa – izplatības ierobežošanas noteikumi* paredz: ja zemes īpašnieks neveic latvāņa ierobežošanas pasākumus, tos jāorganizē un jākoordinē vietējai pašvaldībai. Zemes īpašnieks sedz izdevumus, kas saistīti ar latvāņa izplatības ierobežošanu.

Latvāņu izplatību kontrolē gan VAAD, gan pašvaldības. Dažas novadu domes ir izstrādājušas latvāņa izplatības ierobežošanas organizatorisko plānu. Lai ieinteresētu arī zemes īpašniekus, vairākas pašvaldības par ciņu ar latvāņiem piešķir nekustamā īpašuma nodokļa atlaidi, rīko talkas, kā arī par zemes īpašnieku pozitīvo pieredzi ievieto informāciju reģionālajos preses izdevumos.

Miglošana netika veikta, tie tika izplauti vai tiem tika izdurtas centrālās rozetes.

Latvāņu izplatību kontrolē gan VAAD, gan pašvaldības. Dažas novadu domes ir izstrādājušas latvāņa izplatības ierobežošanas organizatorisko plānu. Lai ieinteresētu arī zemes īpašniekus, vairākas pašvaldības par ciņu ar latvāņiem piešķir nekustamā īpašuma nodokļa atlaidi, rīko talkas, kā arī par zemes īpašnieku pozitīvo pieredzi ievieto informāciju reģionālajos preses izdevumos.

Ja esi traks un fanātiķis

Ja esi traks un fanātiķis

Pelču pagasta Dambju dīķu saimnieks Uldis Pelčers 30 gados ar fanātisku darbu no latvāņiem jau attīrījis lielas platības.

NOJAUTĀ, KA NEBŪS LABI

Ulda tēvs bija zivsaimniecības *Pelči* vadītājs 50. gadu beigās, kad no Krievijas ieveda invazīvo augu. Nolūks bijis uzlabot zivīm barības bāzi. Latvāņus sasēja dīķa malās, kad tie paaugās, nopļāva, un vēlāk izveidojās planktons. Uldis atceras, kā vīri gājuši ar izkaptīm gar dīķa malu, aiz viņiem sievas ar grābekļiem taisīja lielus vaļņus. Reiz bērniņa ar puikām pamestā zivsaimniecības noliktavā atraduši vairākus maisus sēklu. Visticamāk, zivkopji nojautuši, ka latvānis neko labu nenesīs, tāpēc daļu nemaz nav izlietojuši. Bet arī no izsētā radusies tāda sērģa, ar kuru joprojām jācīnās kā ar trīsgalvainu puķi.

PĀRĀK IZTURĪGAS SĒKLAS

„Pakāpeniski šo padomju mantojumu var iznīcināt, taču jārēķinās, ka tas būs traks darbs, neskatoties, vai ir sestdiena vai svētdiena. Lietainās dienās pat labāk, jo mazāk bīstami,” stāsta U.Pelčers, rādot rētas, ko radījuši apdegumi no latvāņu sulas. „Arī tumšās vietās var apdedzināties, saule tikai pastiprina iedarbību. Latvānim nepatīk, ja to intensīvi apstrādā, tāpēc jāplauj ik gadu, ja iespējams, arī sakne jāizcērt un jāizrok. Briesmīgākais, ka šī auga sēklas ir ārkārtīgi izturīgas. Tās var uzdzīgt pat pēc 14 gadiem. Neizniks pat 30 grādu salā vai stiprā saulē. Nopļauj, pēc laika redzu, ka plāvumam pa vidu jau spraucas jaunie augi.”

JO NAV LAUKSAIMNIECĪBAS

Pēc zivsaimnieka novērojumiem, latvāņu izplatība vairs nav kontrolējama. Tiek uzskafīts, ka auga sēklas pa Alekšupīti nonāca Kuldīgā un tālāk Ventā. Tiek vainoti putni, kas sērgu izplata ne tikai ūdensteču krastos. Taču tāpat latvāņi izvazāt var lauksaimniecības vai cita tehnika. Pietiek kaut vienai ilgtspējīgajai sēkliņai iekerties traktora lāpstā vai mašīnas riteņos, lai pēc gada vai vairākiem neiedomājamā vietā sakuplotu floristiem tīkamais, bet indīgais augs. Ja laikus neiznīcinās, drīz būs jau pamatīga audze. Pēdējos gados latvāņu problēma kļuvusi tik acīmredzama, ka vairs nav tikai lauksaimniecības rūpe. Kādreiz arī grāvmalas tika kārtīgi plautas vai noganītas, jo latvānis tika ievests arī kā uzturvielām bagāts lopbarības augs. Tagad daudzas sētas pamestas, bet tajās, kur atgriezušies saimnieki, kas nenodarbojas ar lauksaimniecību, šī sērģa izplatās straujāk.

IELAISTA SĒRGA

„Speciālas tehnikas man nav, plauju ar parasto rotējošo plaujmašīnu,” turpina Uldis. „Taču nogāzēs, īpaši stāvajos dīķa krastos, nevar tikt klāt. Tikai pa augšu vai pašu leju nopļaut. Pa vidu turpina augt. Darbs milzīgs, ar modernāku tehniku varbūt būtu vieglāk. Grūtības arī tāpēc, ka sērģa bija pārāk ielaista. Lapas var nopļaut kā zāli plāvā, tās gan ātri ataugs. Bet, ja latvānis ir jau trīs četru metru augstumā un stubrs kā pamatīga caurule, tad vajag lielu spēku. Labākais plaušanas laiks ir līdz brīdim, kad augs nav noziedējis, kaut gan dzirdēts, ka sēklas turpina nogatavošanos arī pēc nopļaušanas. Mēs te, Pelčos, cīnāmies no agra pavasara līdz vēlam rudenim, jo tās platības tik lielas.”

Nav godīgi

Turlavnieks Zigurds Peniķis novērojis, ka attiecībā uz latvāņiem nedarbojas princips: viens likums visiem. Braucot uz viņa mājām, kas atrodas kādus septiņu kilometrus no Turlavas centra uz Sermītes pusi, grantētā ceļa malās var novērot dažādas situācijas. „Liela daļa grāvju aizauguši ar krūmiem, latvāņu pilni,” turlavnieks stāsta. „Es skrienu katru brīvu brīdi ar izkapti un lāpstu, lai kaut mazāko augu iznīcinātu, bet blakus lielsaimnieka sējumiem kuplo latvāņu mežs. Tie nāc māmām plāvām vīrsū. Zemnieki saņem subsīdijas, par Eiropas naudu ceļ angārus un kaltes, bet ar latvāņiem neko nedara. Tādi četrmetrīgi latvāņi redzami arī centrā, pagasta vadības privāttīpašumā.”

„Nogāzēs un dīķa dambjos ar traktoru latvāņi grūti nopļaut, bet ar cilvēka rokām un nazi vien tādu milzeni nevar pilnībā iznīcināt,” demonstrē zivsaimnieks Uldis Pelčers.

Ciņai ar latvāņiem vietās, kur grūti tikt klāt, Uldis Pelčers izgatavojis speciālu lāpstu.

Tas ir nopietni!

Ja cilvēka āda saskaras ar latvāņa šūnsulu, var rasties nopietni audu bojājumi, kas atgādina I–III pakāpes apdegumu. Pieskaršanās augam nav sāpīga, bet čūlas var parādīties pat pēc 15–20 stundām, informē mediķi.

Latvāņa šūnsulai saskaroties ar ādu, ultravioleto staru ietekmē rodas apdegumi. Aktivizētas foto-dinamiski aktīvas vielas furokumarīni, kas sarauj olbaltumvielu DNS un iznīcina šūnas. Savienojumi ir kancerogēni, (izraisa vēzi) un teratogēni (izraisa embriju bojājumus). No latvāņiem parasti cieš bērni, maksājnieki, tūristi, cilvēki, kas nezina par auga kaitīgumu, zemju apsaimniekotāji. Gaišmataini un rudmataini, kā arī alergiski cilvēki pret latvāņiem ir jutīgāki, viņiem var kļūt slikti arī no auga specifiskās smaržas

KO DARĪT?

Apdedzinātā vieta ir jāmazgā ar ūdeni un ziepēm apmēram 15 minūtes. Ja auga sula ir nokļuvusi acī, tā ir jāskalo, attiecīgi pagriežot galvu, lai kaitīgās vielas netiktu ieskalotas otrā acī. Pēc saskares ar latvāņa sulu iesaka izvairīties no saules stariem līdz pat trim diennaktīm. Jādzer daudz šķidrums – ūdeni, minerālūdeni, tēju. Nelielas traumas ārstē kā pēc apdeguma, bet ar čūlām un lielākām traumām, obligāti jānodrošina ar tērpa un darbarīkiem.

DARBA AIZSARDZĪBA

Ja dodaties iznīcināt latvāņus, ļoti nopietni jāpadomā par darba drošību, brīdina Valsts augu aizsardzības dienests. Latvāņiem nevajag ķerties klāt, ja ir sliktā pašsajūta. Mugurā jāvelk gumijas vai cita materiāla ūdensnecaurlaidīgs apģērbs, zābaki, aizsargcimdi, sejas aizsargmaska vai brilles. Līdzī jāņem trauks ar ūdeni, lai pēc darba noskalotu sulu no tērpa un darbarīkiem.

JĀNĀK PIE ĀRSTA

Kuldīgas slimnīcas uzņēmēšanas nodaļas reģistratore Sanita Fišmeistere uzsver, ka latvāņa apdegums ir ķīmisks, ļoti sāpīgs un nepatīkams. Nodaļā cilvēki meklē palīdzību arī ar nelieliem apdegumiem, jo tie ir nepatīkami traucējoši. „Ja cilvēks ir apdedzinājies, jādodas pie ģimenes ārsta, pie ķirurgā, var vērsties arī uzņēmēšanas nodaļā. Mēs brūces apstrādājam citādāk, bet mājās pirmā palīdzība sev pašam ir ilga skalošana zem ūdens un mazgāšana ar ziepēm,” atgādina S.Fišmeistere.

VAR BŪT:

- slikta dūša,
- sāpēt vēders,
- paaugstināta jutība pret saules gaismu,
- acu iekaisumi,
- sula, iekļūstot acīs, var izraisīt īslaicīgu vai ilglaicīgu aklumu.

IETEIKUMI

Veidi, kā nīdēt

Valsts augu aizsardzības dienesta stratēģijas un metodoloģijas departamenta pārstāve Dace Ūdre norāda, ka latvāņu izplatības mazināšanai iespējams izmantot mehānisko, ķīmisko un bioloģisko apkarošanas metodi, tās kombinējot.

JĀIEGULDA REGULĀRS DARBS

Mehāniskās metodes ir latvāņa ziedu čemura nogriešana, auga centrālo sakņu rozešu izņemšana no zemes, tā pārklāšana ar gaismas necaurlaidīgu plēvi vai mulču, regulāra plaušana vai augsnes vairākkārtēja apstrādāšana: ecēšana, aršana un rušināšana. Ziedu čemuru izgriež pirms ziedēšanas (no jūnija beigām līdz augusta vidum). Tad augs aizejot bojā, bet jāpārliecīnās, vai latvānis nespēj nobriedināt sēklas arī pēc stublāja nogriešanas, izmantojot tajā

uzkrājušās barības vielas.

Latvāņa centrālo rozeti izdur ar lāpstu vai tai līdzīgu darbarīku 5–10 cm zem augsnes virskārtas. Paņemienu vajag atkārtot vismaz 2–3 reizes sezonā, līdz augs iznikst.

Nokļāšana ar melnu plēvi vai mulču veicama pavasarī, lai tiek apturēts augam fotosintēzes process. Plēvi noņem tikai, kad augs iznīcināts.

Lai iznīcinātu augu plaujot, tas veģetācijas periodā jādara ik pēc 2–3 nedēļām, kad tas ataudzis 15–20 cm augstumā.

Regulāra augsnes apstrāde – aršana, frēzēšana, lobīšana, kultivēšana, ecēšana un šļūkšana – esot viens no efektīvākajiem paņēmieniem, kā iznīcināt latvāni lielā teritorijā, jo ik pa laikam tiek sagraizītas augu saknes un iznīcināti jaunie dīgsti, nedodot iespēju latvāņiem nostiprināt sakņu sistēmu.

KUR RADĀS. Eiropā ir sastopamas vairāk nekā 20 *Heracleum* ģints sugas, pie kuras pieder latvānis. Pie mums izplatītākais ir Sosnovska latvānis, kas ir viens no lielākajiem pēc auguma un lapu izmēra. Dabiskā izcelsme ir Kaukāza centrālā un austrumdaļa, Aizkaukāzs, kā arī Turcijas ziemeļaustrumi. Sosnovska latvāni Eiropā, tostarp Latvijā, ievada 20. gadsimta 40. gadu beigās. Baltijas valstis vēlāk atteicās no eksperimenta, jo mājlopu pienam, kā arī galai tika konstatēta augam raksturīga anīsa smaka, kā arī radās draudi cilvēku un dzīvnieku veselībai. Taču daļā Krievijas šo latvāņi joprojām izmanto lopkopībā.

KĀ NESAJAUKT. Ir vēl citas čemurziežu dzimtas sugas, ko var sajaukt ar invazīvajām latvāņu sugām: sojas pastinaks (ar dzelteniem ziediem, nekaitīgs), dižzirdzene (zied zaļgana, sula kaitīga), meža zirdzene (līdzīga dižzirdzenei, abas sugas var sajaukt ar latvāņi, izaug līdz 2 m). Invazīvā latvāņa raksturīgākā pazīme ir grandiozie izmēri – līdz pat 5 m. Ar sārziem plankumiem vai vienmērīgi zāļais stubrs parasti ir 5-10 cm. Apakšējās lapas diametrā sasniedz 80 cm. Čemurā var būt 30-150 staru, kopā ziedu skaits – ap 80 000.

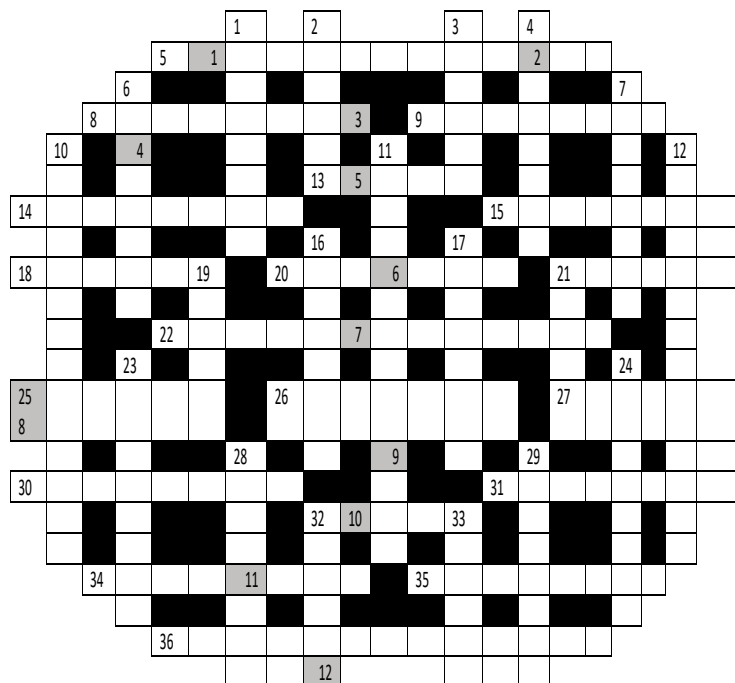
KĀ IZPLATĀS. No milzīgā sēklu daudzuma liela daļa nonāk augsnes virskārtā netālu no mātes auga. Ja tas ir ap 2 m, tad sēklas izsējas 4 m rādiusā. Taču dažādos veidos tās var izplatīties daudz tālāk. Strauji izplatoties (vidējais ātrums 10 m/gadā), pieaugums pārsniedz 1200 m². Garā auguma un milzīgo lapu dēļ invazīvo latvāņu sugu augi nomāc vietējos lakstaugus, jo notiek konkurence par gaismu, tiek degradēta ekoloģija.

VAI VAR SODĪT? Lai saņemtu platībmaksājumus, lauksaimniecības zemei jābūt apstrādātai atbilstoši likumā noteiktajām prasībām. Veicot pārbaudi, Lauku atbalsta dienests starp biežāk konstatētajiem pārkāpumiem norādījis, ka pieteiktajā platībā ir latvāņu ģints sugas augi. Un par tādu zemi atbalsts nepienākas.

Inguna Spulniece, Jolanta Hercberga, Dainas Tafelbergas teksts un foto

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Sandra Vilsons.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Risinājumu gaidām līdz 9. augustam.

Horizontāli: 5. Izmeklēšanas iestāžu, kā arī tiesas savāktie materiāli sakarā ar izdarīto noziegumu. 8. Viens no Latvijas oligarhiem (1953). 9. Apvienotas, tādas, kas veido vienu veselu. 13. Kalnu masīvs Karpatos. 14. Vēstnesis, kurjers. 15. Sarežģīts teorētisks vai praktisks jautājums, kas jāatrisina vai jāpētī. 18. Sengrieķu mitoloģijā – viena no upēm mirušo pazemes valstībā. 20. Sakāmvardi. 21. Apdrošināšanas apliecība. 22. Pārtikas produktu konservēšana. 25. Triju vai vairāku dažāda augstuma skaņu kopskaņa. 26. Garšvielu trauciņu statņi. 27. Darbarīks labības nogriešanai. 30. Buru kuģa komandieris. 31. Kustības darbības spējas zudums sakarā ar nervu darbības traucējumiem. 32. Navigācijas zīmes. 34. Zinātkāre. 35. Vēršu cīņas dalībnieks. 36. Aparāts šķidruma izsmidzināšanai ar gaisa strūklu.

Vertikāli: 1. Mājoklis, mītne. 2. Dzirkstīt, vizuļot. 3. Karpu dzimtas zivis. 4. Vācu bērnu romānu rakstnieks (1899–1974), romāna *Emīls un Berlīnes zēni* autors. 6. Literatūra par Latviju, neatkarīgi no izdošanas vietas. 7. Ikviena no tainēm, kas atrodas vienā plaknē un nekrustojas. 10. Dzelozāins krūms vai neliels koks ar oranžiem augļiem, kurus izmanto pārtikā un medicīnā. 11. Krievu pareizticīgo baznīcas virziens 20. gs. 20.–40. gados. 12. Pūpēžu sēņu dzimtas sēne. 16. Plāni, sausi cepumi ar rūtiņveida rakstu. 17. Ūdeņu dievības sengrieķu mitoloģijā. 19. Arods. 21. Līdzdalības iemaksas, ko dalībnieki iegulda kopīgā ražošanā. 23. Mantas vai kā cita iegūšana ar viltu, ļaunprātīgi izmantojot uzticību. 24. Filmas vai grāmatas, kuru sižetiem piemīt aizvien pieaugošs sasprindzinājums. 28. Stiprs, auksts ziemeļu vējš, kas pūš no kalniem Provansā. 29. Koordinēt, saliedēt. 32. Krūšutēli. 33. Tīklu lāpāmās adatas.

Pareizā atbilde: SALIKORNIJA (balandu dzimtas smiltāju un sājainu vietu augs).
ATBILDES. Horizontāli: 1. *Senatne*. 5. Piemare. 9. Mirte. 11. Delfi. 12. Etaps. 13. Galdnieks. 14. Rieva. 16. Agave. 18. *Avene*. 20. Sekste. 23. Trauks. 25. Tanka. 27. Senči. 28. Kūdra. 29. Toska. 30. Astere. 31. Inuīti. 33. Tenis. 36. Palsa. 39. Mikls. 41. Satversme. 42. Krist. 43. Irāka. 44. Vasks. 45. Sasmaka. 46. Trausli. **Vertikāli:** 1. *Sadarbs*. 2. Nulle. 3. Taiga. 4. Emalja. 5. Pekele. 6. Efesa. 7. Abava. 8. Ersteds. 10. Rente. 15. Vēstnieks. 17. Graudaugi. 19. Vātis. 21. Elsis. 22. Elite. 23. Takši. 24. Kraut. 26. Neasi. 30. Aspekts. 32. Ieskati. 33. Tītava. 34. Nieks. 35. Sasist. 37. Laiks. 38. Astma. 39. Meita. 40. Klāvs.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalba, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Jānis Lodziņš, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Velta Višņevska, Biruta Insberga, Katrīna Speciusa.

Atminējumu, izgriezto no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam*, *Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstulju kastītē. Balvā vērtīga dāvana.

KONKURSIŅŠ

Tēlotājmākslas spēle

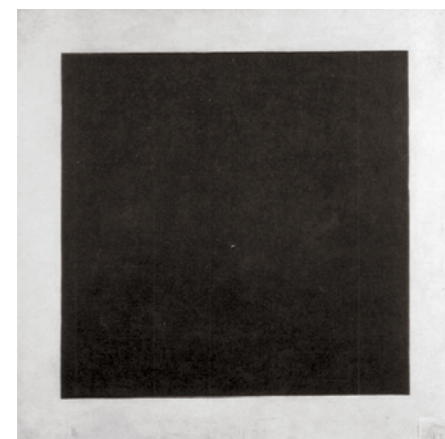
123. kārta

Kijevā dzimis poļu izcelsmes krievu mākslinieks (1878–1935) bija gan scenogrāfs, gan mākslas teorētiķis. Mācījies Maskavas mākslas skolā un Fjodora Rerberga mākslas skolā. Šis cilvēks ir ģeometriskās abstraktās mākslas un krievu avangarda virziena pamatlicējs. Pēc Oktobra revolūcijas pārsniedza mākslas skolās Vitebskā, Ļeņingradā un Kijevā. Izpildot viņa gribu, kremēts, apglabāts netālu no savas mājas, un uz viņa kapa uzstādīts balts kubs ar melnu kvadrātu.

Atbildes gaidām līdz 8. augusta 12.00: *Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

122. kārtas atbilde: Nikolajs Bogdanovs-Bejskis. *Svētdienas lasījumi lauku skolā* (1895).

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Indra Ābelīte, Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Daina Gerente, Guntis Obodņikovs.

MANA AIZRAUŠANĀS

Ar centību un mērķtiecību

Kuldīdznieks Mikus Pētersons, kas rudenī uzsāks mācības V.Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzijas 10. klasē, ir ļoti aizrāvēs ar vieglatlētiķu, ar to nodarbojas jau septiņus gadus un ir vairākkārtējs Latvijas čempions 60 m un 100 m U-18 grupā.

„Kuldīgas Katrīnas kauss ir vienas no prestižākajām sacensībām, kurās esmu piedalījies,” saka vieglatlēts Mikus Pētersons.

SPORTOT MUDINA AZARTS UN ĢIMENE

„Otrajā klasē klasesbiedri mani uzaicināja aiziet uz treniņiem, kuros viņi gāja. Tā arī viss sākās,” atceras Mikus. Pirmos divus gadus neesot bijuši tik nopietni treniņi. Tad zēna trenere bijusi Dzintra Freimane, bet tagad Ieva Skurule. Treniņi notiek Kuldīgas novada sporta skolas vieglatlētikas manēžā. Tur zēns dodas četras vai piecas reizes nedēļā. Katrs treniņš ilgst pusotru stundu. Mikus skrien sprintus, tajos ietilpst 60 m (ziemas sezonā), 100 m un 200 m. „Pavisam noteikti sportot mani mudina azarts, ko iegūstu. Piemēram, pēc katras uzvaras gribas vēl, bet pēc zaudējuma tas mudina kļūt vēl labākam. Un, protams, arī vecāku atbalsts palīdz. Arī man ir bijusi doma aiziet no vieglatlētikas, bet, manuprāt, katram

pusaudzim, kas sporto, pienāk tāds laiks, kad gribas aiziet, jo tas apnīk. Mana mamma bija tā, kas aizliedza aiziet no vieglatlētikas. Es ļoti priecājos, ka paliku,” stāsta Mikus. Zēna ģimene un radi lepojas ar viņa sasniegumiem.

DAUDZU MEDAĻU ĪPAŠNIEKS

Mikus ir piedalījies sacensībās arī Lietuvā, Igaunijā, Krievijā un Vācijā. Lielākais sasniegums bijis šogad Latvijas jaunatnes olimpiādē, kur 100 m ar rezultātu 11:43 iegūta zelta medaļa U-17 grupā. Zēns saka, ka, viņaprāt, prestižākās sacensības, kurās piedalījies, ir Baltijas čempionāts U-16 grupā un *Kuldīgas Katrīnas kauss*, jo tās devušas iespēju mēroties spēkiem ar citu valstu labākajiem sportistiem. „Es ļoti vēlētos piedalīties kādās Eiropas vai pasaules mēroga sa-

censībās un pavisam noteikti būt daļai no Latvijas izlases,” saka Mikus.

ĢŪTĀS TRAUMAS UN SPORTS KĀ NĀKOTNE

Pirms trīs gadiem, kad zēns vēl lecis tāllēkšanu, ļoti mocījies ar traumām. Bija problēmas ar celi, un tad divas vasaras pēc kārtas bijušas muskuļu problēmas, bet pēdējos divus gadus viss ir bijis kārtībā, tās nav atstājušas iespaidu uz veselību.

„Es ļoti vēlētos savu nākotni saistīt ar sportu, bet iespēja ir ļoti maza, jo no Latvijas reti kurš izceļas un kļūst par profesionālu sportistu,” secina Mikus. Savu brīvo laiku pavisam pavadā ar draugiem vai arī atpūšas mājās. Zēnam ir arī daudz draugu ārpus klases.

Krista Drulle
Mikus Pētersona arhīva foto

REKLĀMA

J.Rozes grāmatnīcas Top 10

1. Latvietis Indriķis. *Bailes*. (Autorizdevums.)
2. Gundega Bičevska. *Dimanti tavā pagalmā*. (Avantis Publishing.)
3. Vija Eniņa. *Veselība pie mājas sliekšņa. 100 populārākie ārstniecības augi Latvijā*. (Zvaigzne ABC.)
4. Nora Roberts. *Kad saulriets noskūpstā debesis*. (Kontinets.)
5. Nora Iksstena. *Trīs*. (Dienas Grāmata.)
6. Ērina Hantere. *Klanu kaķi 3. Noslēpumu mežs*. (Zvaigzne ABC.)
7. Viktors Suvorovs. *Spiegošanas pamati*. (Dienas Grāmata.)
8. Jurijs Feļštinskis, Vladimirs Pribilovskis. *Korporācija. Krievija un VDK gadsimtu mijā*. (Dienas Grāmata.)
9. Kristīne Ulberga. *Tur*. (Sērijā Mēs. Latvija, XX gadsimts. Dienas Grāmata.)
10. Inese Prisiļkova. *100 dienas, kas mainīs pasauli*. (Autorizdevums.)

Frēderiks Bakmans. Omce sūta sveicienus un atvainojas.

(Jāņa Rozes apgāds. 12 eiro.)
 Autors ir zviedru blogeris, publicists un rakstnieks, slavenā romāna *Vīrs, vārdā Ūve* autors. Jaunajā darbā stāstīts par septiņgadīgās Elzas Omci. Ikvienam atceras vecmāmiņas mājas smaržu, viņas stāstus un pasakas. Bet visas vecmāmiņas nemēdz braukt bez tiesībām, flirtēt ar policistiem, nakts mel-

numā ielauzties zooloģiskajā dārzā. Omce dara ne to vien. Daži viņu sauc par ekscentrisku vai gluži traku, bet Elza uzskata par supervaroni.

Odira Ava Olafsdotira. Ra-barberu sarkanais. (Jāņa Rozes apgāds. 9,95 eiro.)

Stāsts par meiteni Augustīni, kura nav tāda kā citi bērni. Bieži viņa dodas pie jūras uz savu melno smilšu pludmali vai uz augstienē ierīkoto ra-barberu

dārzu. Tur platās lapas slēpj senu noslēpumu.

Piemini Uldi Ģērmani! (*Fraternitas Livonica* filistru biedrība. 8,55 eiro.)

Rakstnieka, publicista un vēsturnieka Ulda Ģērmaņa 100. dzimšanas dienas piemiņas rakstu krājums, kurā apkopti materiāli no konferences 2015. gada 3. oktobrī un laika-biedru publikācijas.

PAGĀTNE

Pirmās brīvvalsts gados

BRIŅĀU BIBLIOTĒKAS BIEDRĪBAS SVĒTKI

1931. gada Otrajos Ziemassvētkos Nīkrācē svinēja darba svētkus, jo Briņķu bibliotēkas biedrība iesvētīja savu jauno biedrības namu. Tobrīd biedrība pastāvēja jau 32 gadus. Daļu līdzekļu tā ieguva pabalstu un aizdevumu veidā, bet lielāko daļu tomēr vietējā sabiedrība saziedoja, ziedoja arī savu darbaspēku biedrības ēkas celtniecībā un labiekārtošanai. Materiālu atbalstu sniedza arī pagasta lielsaimnieki. Uzaicinājums piedalīties biedrības nama celtniecībā guva plašu atbalsi sabiedrībā. Svētkus ievadīja Priekules mācītājs Bahns, kurš savai runai par pamatu ņēma vārdus: „...pilsēta, kas kalnā stāv, nevar tikt apslēpta”. Svinīgo aktu kuplināja biedrības koris ar attiecīgām dziesmām. Pēc svinīgā akta biedrības priekšsēdētājs, skolotājs Blūms sniedza plašu pārskatu par biedrības nama būves gaitu. No pārskata redzams, ka biedrība iedzīvojusies arī parādos tā, ka materiālais atbalsts bijis ļoti nepieciešams.

Pēc pārskata sākās apsveikumi. Kā pirmais sveicējs bija Saeimas deputāts Briedis. Pēc tam – *Brīvās Zemes* pārstāvis Tīlmanis, no Asītes biedrības – Kamerovskis, no vietējās Pienšaimnieku sabiedrības un Zemnieku savienības sveiciens nodeva Dūks, no Briņķu biškopības biedrības – Zilbalodis, Aizputes apriņķa valdes priekšsēdētājs Celmiņš un daudzi citi. Blaumaņa lugas *Skroderdienas „Silmačos”* izrādī vietējo aktieru izpildījumā publika uzņēma ar skaļu piekrišanu. Pēc programmas izpildīšanas biedrības biedri, aktieri un viesi pakavēja laiku pie mielasta galda.

Skolas pārziņa atlaišanas lieta

Latvijā līdz 1934. gadam pastāvēja vairākas partijas, kuru starpā nebija vienprātības un sadarbības.

JAUCAS SKOLAS DARBĀ

Vēlēšanu kampaņu laikā tika darīts viss, lai attiecīgā partija panāktu savu kandidātu ievēlēšanu. Nīkrāces pa-

1928./1929. mācību gads. 5. klase ar skolotāju Jāni Ļuci.

gastā lielākās tiesības ieguva Zemnieku savienība, kuras redzamākais pārstāvis bija *Gaiļu* saimnieks F.Dūks. Viņam bija rīkotāja tiesības Aizputes bankā, Skrundas pieņemšanas punktā, kā arī pagastvecākā amats. Viņa muižai līdzīgās mājas kara laikā tika nopostītas. F.Dūks ietilpa arī skolas valdē un bieži ijaucās skolas dzīvē. 1930. gada rudenī Zemnieku savienības Nīkrāces

nodaļas partijas līderis panāca ar Aizputes apriņķa valdes Zemnieku savienības vairākuma piekrišanu, ka J.Ļuci atcēla no skolas pārziņa amata, tādēļ, ka viņš atļāvis skolas telpās sarīkot sociāldemokrātu jautājumu vakarus, kuros pārrunāti arī sociālas dabas jautājumi.

JAUTĀ UN ATBILD

Nīkrāces pamatskolas padome

Dzintra Liekmane (Topošās grāmatas fragmenti. Sākums 2016. gada 24. oktobrī.)

sarīkojusi skolā publiskus jautājumu vakarus, lai veicinātu ārpus-skolas izglītību. Jautājumu vakarus vadījis skolas padomes priekšsēdētājs kopā ar diviem no publikas izvēlētiem komisijas locekļiem. Skolas padomes priekšsēdētājs arī policijai devis parakstu, ka uzņemas atbildību par jautājumu vakariem. Jautājumus iesniedza vakara dalībnieki, un uz vietas arī pieteicās izskaidrotāji. Skolas pārzinis jautājumu izskaidrošanā, ne arī debatēs nav piedalījies. Daži jautājumi nav patikuši Zemnieku savienības biedriem, tāpēc Zemnieku savienības priekšnieks F.Dūks, kurš bija arī Aizputes apriņķa skolu valdes loceklis, iesniedzis sūdzību skolu valdei pret skolas pārzini, izsakoties, ka pārzinis neesot aizliedzis skolā sarīkot politiskus aģitācijas vakarus.

(Turpmāk vēl.)

PRIEKĀ AVOTI

Svarīgākais ir komunicēt

„Man patīk iepriecināt citus ar idejām,” stāsta Kuldīgas Centra vidusskolas 10. klases skolnieks Ernests Vēzis.

Iespēja visur iekļūt

„Jau vairākus gadus strādāju brīvprātīgajā darbā. 7. klasē piedalījos krāsu festivālā *Holi*, kur varēju ne tikai strādāt, bet arī izbaudīt mūziku un trakot kopā ar draugiem. Gada sākumā palīdzēju konkursā *Kurzemes toņi un pušoni*, kas norisinājās Kuldīgā. Ja tev ir liela atbildība, piemēram, intervēt Latvijas slavenības Arstarulsmirus un Aminatu Savadago, tad satraukums gandrīz vai ņem virsroku, rokas trīc, bet tas ātri vien pāriet. Galvenais ir būt atvērtam un drošam jebkāda veida komunikēšanā. Brīvprātīgais nesāņem algu, bet samaksa ir visā piedzīvotajā un izjustajā.”

Kopā var daudz

„Kad man bija trīs gadi, biju ļoti aktīvs, tāpēc mamma mani iesūtīja bērnu deju kolektīvā *Stariņš*. 7. klasē pārgāju uz Tautas deju ansambli *Venta*, septembrī būs jau 14. sezona kopā ar kolektīvu. Vēl maziņi būdami, apceļojām Serbiju, Bulgāriju, jau lielāki Slovēniju, Poliju, Vāciju un nesen arī Gruziju.” Esot bijuši dažādi atgadījumi, piemēram, ar salauztu pofti nodejot visu koncertu, palīdzēt piecelties, ja kāds uz skatuves nokritis. Bijuši brīži, kad vairs negribas dejot, bet tam tikts pāri. „Skatē iegūstot augstāko novērtējumu Kurzēmē, ir prieks un apziņa, ka vērts pūlēties mēģinājumos.”

Luga pēdējā brīdī

Ernests piedalījies Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma konkursā, kas veltīts J.Jaunsudrabiņa 140. jubilejai. Viņa luga *Bērna gadi nav dzīve, tie ir sapņi – melni vai balti, bet sapņi tie ir ieguva 1. vietu. Dzejoļi man nepatīk, tomēr lugas forma domāta tieši man.”*

Ģimene un draugi

„Ģimene ar mani ir vienmēr, priekos un arī bēdās. Vecāki man ir iemācījuši būt atbildīgam. Māsa ir tā, kas man neļauj sēdēt mājās pie datora, bet mudina uzsākt jaunus plānus. Tieši tādēļ arī esmu pietiekami daudz sasniedzis, jo esmu iemācījies nekad neatkāpties no sava mērķa. Arī draugi ir tāda cita veida ģimene, tikai ar viņiem var atļauties vairāk meklēt piedzīvojumus.”

Vairāk organizators

„Jauniešu biedrībā *Kaktuss* esmu viens no organizatoriem. Jau kopš 4. klases aktīvi darbojos Kuldīgas Jauniešu domē. Šogad ieguvām akreditāciju *Erasmus+* apmaiņas programmai, pie mums brauks citu Eiropas valstu jaunieši. Cenšamies motivēt kuldīdzniekus, lai būtu interesantāk un jautrāk. Nesen izveidotā Jauniešu māja mums paver telpu ideju īstenošanai.”

Klinta Tāfelberga, Ernesta Vēža arhīva un Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

Otra dzimtā valoda

„Māsas pamudināts, sāku mācīties vācu valodu kopš trešās klases. Pēc pirmās viesošanās kopā ar klasi Vācijā sapratu, cik interesanta ir šī tauta, valoda un kultūra. Tagad vācu valoda kļuvusi par manu otro dzimto valodu. Esmu pieteicies apmaiņas programmai uz pusgadu skolā Gēsthahtē. Šogad 9. klases skolēniem bija iespēja kārtot starptautisko vācu valodas pirmās pakāpes diplomu (A2/B1) eksāmenu *DSD(Deutsches Sprachdiplom)*.”

PIRMDIENAS VIESIS

„Iespējas jāizmanto. Tās dzīvi dara krāsaināku!”

Kuldīdznieces, klasiskā volejbola spēlētājas IEVAS ŠNEIDERES kontā ir gan augstākā kaluma medaļa Latvijas olimpiādē, gan valsts čempionātā. Taču nu profesionālas sportistes karjerai tiek likts punkts, jo svaru kausi nosliuši par labu treneres un sporta skolotājas darbam.

Ar Ievu tiekamies 26. jūlija pēcpusdienā Īvandē, kur noslēgumam tuvojas nometne volejbolistiem un ciemos tika gaidīti vecāki, lai kopā ar savām atvasēm uzspēlētu tautas bumbu, futbolu un, protams, volejbolu.

Ieva stāsta: „Jau trešo vasaru nometnē mammai (Kuldīgas novada sporta skolas metodiķei, volejbola treneri Inītai Šneideri – aut.) palīdzu organizēt pasākumus.”

Vai ir kas mainījies, kad pati nometnēs bijī kā audzēkne?

Paaudzes ir mainījušās. Kad mēs šeit aizvadījām vasaras, vairāk visur gribējām iesaistīties, piedalīties. Tagad bērniem ir citas intereses, ir grūti pievērst viņu uzmanību. Tāpēc tiešām ir jācenšas, lai rīkotais pasākums viņus aizrautu.

Pastāsti, ko šobrīd dari!

Pēc Murjāņu sporta ģimnāzijas nolēmu, ka būšu trenere. Tā kā pedagogs ir laba profesija, iestājos Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā. Esmu jau trešajā kursā, studēju neklātienē. Gadu Aizkraukles novada sporta skolā vadu volejbola treniņus, bet no 1. septembra pasniegšu arī sporta stundas Aizkraukles novada ģimnāzijā. Tagad dzīvoju Skrīveros.

Esi prom no dzimtās vietas.

Jā, tā sanāca. Un Kuldīgā jau strādā daudz jauno treneru. Bet man ir citādāks stāsts. Murjānos iepazinās ar savu draugu Mārtiņu. Viņam piedāvāja darbu, piešķīra dzīvokli. Izdevīgs piedāvājums jaunajam speciālistam! Vēlāk arī mani uzrunāja, jo Aizkrauklē vēlas pacelt volejbolu jaunā līmenī. Vēl pērn biju kā vāvere ritenī. Trenēju bērnus, mācījos augstskolā un spēlēju volejbolu Rīgas komandā RSU/MVS. Biju nogurusi no pārbraucieniem. Domāju, ka volejbolu tagad vairāk savam priekam uzspēlēšu.

Vai šādu izvēli pieņemt bija viegli?

Laikam jau ne, taču beigās viss tā sakrita. Līdz tam pilnībā biju

iekšā volejbolā. Murjānos dzīvoju piecus gadus, bija iestājies zināms ritms, režīms, disciplīna. Tajos piecos gados vairākiem draugiem neesmu bijusi uz dzimšanas dienu. Varbūt mums nebija tādu striktu prasību kā labākajiem spēlētājiem, bet vienalga nevarējām darīt visu, kas ienāca prātā. Galvenais bija treneris, komanda dzīvoja kopā, mums bija jādama par treniņiem, sacensībām.

Kāds bija tavs ceļš uz lielo volejbolu?

Protams, viss sākās Kuldīgā, mana pirmā trenere bija mamma. Ir spēlēts jaunatnes čempionātā dažādās vecuma grupās. Jāatzīst, ka sākumā volejbols mani nemaz neaizrāva, vairāk pie sirds gāja nodarbinātība mākslas pulciņā. Mācoties 6. klasē, volejbolā vispār netrenējās. Taču reiz vienā no pulciņiem sapratu, ka māksla tomēr nav man, lai arī darboties patīk, bet gribas ko citu, un aizgāju atpakaļ uz volejbolu. Toreiz kopā sauca Latvijas izlasi meitenēm, uzaicināja arī mani, tolaik ar augumu 1,80 m biju garākā. Priecājos, kad paziņoja – pārbaudījums izturēts, esmu iekļauta izlasē. Sapratu, ka nu jāstrādā par visiem simts procentiem.

Pēc 8. klases kopā ar citu kuldīdznieci Lindu Jakobsoni izturējām konkursu un iekļuvām Murjāņu sporta ģimnāzijā. Trenērs Ilmārs Pulniņš mammai esot sacījis, ka no manis iznāks laba spēlētāja. Murjānos arī ātri iejutos. Vienīgi sākumā nebiju iedomājusies, ka būs jāskrien arī kross, jāiet uz svaru zāli, biju iedomājusies, ka ritms kā parastajā skolā: mācības, bet pēc tam treniņš zālē. Murjānos arī tiešām sapratu, ka volejbols ir mans sporta veids. 11. klasē Murjāņu komanda sāka spēlēt arī Baltijas līgā. Tas bija traks laiks, sacensības katru nedēļas nogali gan Lietuvā, gan

Igaunijā, gan arī Latvijā. Pirmajā gadā mums viegli neklājās, bijām

„Lai labi spēlētu volejbolu, jābūt lielam gribasspēkam, jāmiļ tas, ko tu dari,” teic Ieva Šneidere.

kopvērtējuma tabulas lejasdaļā. Toties nākamajā, startējot jau kā vienībai Zeltaleja/Limbaži, paveicām lielu lēcieni augšup un izcīnī-

„Volejbols ir ļoti tehnisks sporta veids. Augstskolā visam kursam bija jāmacās volejbols: kā jāspēlē taktiski, kā spēlēt sešinieks. Kursabiedriem bija grūti. Bet tiem, kas šajā spēlē ir iekšā pilnībā, svarīgi izjust katras spēles garšu,” pārliecināta ir Ieva Šneidere.

jām ceturto vietu. Pēc Murjāņiem spēlēja arī Ingūnas Minusas komandā. Neviens neticēja, ka mēs varētu izcīnīt Latvijas čempionātā zeltu. Bet mēs varējām! Pēc tam saņēmām uzaicinājumu spēlēt nacionālajā izlasē. Izjust spēles garšu, gūt emocijas, redzēt pasauli – tā ir vērtīga dzīves pieredze, to neviens nekad tev nevarēs atņemt.

Kuldīgā, Skrudnā volejbolam ir spēcīgas tradīcijas. Kā tas ir Aizkraukles pusē?

Ir jūtamas atšķirības. Te sporta skola dara visu, lai audzēkņiem būtu izaugsme, būtu daudz sacensību, turnīru, ir nometnes. Tai pusē bērni volejbola treniņus uzskata par parastu nodarbinātību, bez īpašas degsmes. Cenšos to mainīt, stāstu, kur esmu spēlējusi, kur aizbraukusi.

Vai tu trenē puīšus vai meiteņus?

Pagaidām man ir mazā grupa, tāpēc ir gan puīši, gan meiteņi. Kā trenere vēlos panākt, lai bērni uz treniņiem nenāktu vien ķeksīša pēc, bet gan ar prieku. Pēc diviem gadiem augstskolā esmu sapratusi, ka vienādi visiem nemaz nevar mācīt, jo katrs ir pilnīgi atšķirīgs,

katram vajag sastādīt savu programmu, pēc kuras strādājot, būs jūtama izaugsme.

Vai prasi padomu mammai?

Jā, tas ir pluss, ka mamma arī ir trenere, varu viņai piezvanīt un jautāt. Mamma man vienmēr ir palīdzējusi, atbalstījusi. Domāju,

„Izjust spēles garšu, gūt emocijas, redzēt pasauli – tā ir vērtīga dzīves pieredze, to neviens nekad tev nevarēs atņemt.”

ja viņa nebūtu trenere, es arī būtu izvēlējusies citu dzīves ceļu.

Ko labprāt dari brīvajā laikā?

Ja tā padomā, vairāk vai mazāk viss atkal ir saistīts ar volejbolu. Patīk ceļot. Nesen bijām ceļojumā pa Eiropu: Čehija, Austrija, Horvātija – tur norisinājās *Grand Slam* posms pludmales volejbolā, klātienē atbalstījām Jāni Šmēdiņu un Aleksandru Samoilovu.

Inta Jansone

Ievas Šneideres arhīva un autores foto

VIRTUVE

Metodes, kā gatavot gaļu

Gaļas kūpināšana, sāļšana un vītināšana ir senas gaļas gatavošanas metodes, kas izmantotas, lai gaļu varētu uzglabāt ilgstoši. Arī mūsdienās šie gatavošanas veidi savu popularitāti nav zaudējuši.

KŪPINĀŠANA

Par kūpināšanu sauc pārtikas apstrādi ar dabiskiem dūmiem. Tās mērķis ir piešķirt gaļai pievilcīgu izskatu un garšu, kā arī pagarināt tās uzglabāšanas termiņu. Karstā kūpināšana notiek 60 līdz 80 grādu

temperatūrā, bet aukstā kūpināšana – 15 līdz 20 grādu temperatūrā. Kūpināšanai visbiežāk tiek izmantota sarkanā gaļa – krūtiņa vai ribas. Kūpināt gaļu iespējams, izmantojot īpašu, šim mērķim paredzētu kūpinātavu, kā arī uz ugunsura – īpašā žāvētavā, kurā dūmus iegūst, sadedzinot koka pagales vai zāgskaidas, kas atrodas uz apsildāmās virsmas. Labākais pieejamais kurināšanas materiāls kūpināšanai ir alksņa pagales vai zāgskaidas. Bet skujkoku malka gaļai piešķir rūgtenu piegaršu.

SĀLĪŠANA

Sāļšana tāpat kā kūpināšana ir izsenis izmantota gaļas konservēšanas metode. Iesālīta gaļa saglabājas ilgāk, jo sāls iznīcina lielāko daļu gaļā esošo baktēriju.

Klasiska sāļšanas metode ir sausā sāļšana, kad gaļas gabali tiek ierīvēti ar sāli, kārtām tiek ievietoti traukā un atstāti uz ilgu laiku. Plaši izplatīta ir arī mitrā sāļšana, kad gaļu traukā tiek pārlieta ar sālsūdeni. Šis process gan ir laikietilpīgs. Sāļšanai izmanto bekonu vai speķi, kā arī jūras sāli vai vārāmo sāli.

VĪTINĀŠANAS JEB KALTĒŠANAS METODE

Arī vītināšanas galvenais mērķis ir gaļu atdalīt no šķidruma un pagarināt tās uzglabāšanas termiņu. Tās pagatavošanai tiek izmantota sāls un dažādas garšvielas. Dienvideiropas valstīs vītināšanai nereti tiek izmantoti lieli gaļas gabali, piemēram, cūkas kāja. Šis process tiek veikts vairākos posmos un var prasīt pat 15 mēnešus. Bet amerikāņi vītināšanai biežāk izmanto sloksnēs grieztus liellopu gaļas gabalus.

Visvairāk šī metode izmantota tieši dienviņu valstīs, jo oriģināli gaļa tikusi kaltēta saules staros. Kaut Eiropā aizvien ir ražotāji, kuri gaļu vītina, izmantojot tradicionālās metodes, rūpnieciski gaļu tiek vītināta, izmantojot karstu, cirkulējošu gaisu, bet procesa beigu posmā tiek paaugstināta temperatūra, lai iznīcinātu baktērijas. Šāda gaļa visbiežāk tiek lietota kā uzskoda.

(Pēc Rīgas miesnieka gaļas meistaru stāstītā.)

PĀRDOD

MĀJU Kuldīgā (mēbelētu), klusā vietā netālu no centra. Cena 89 000 EUR. Tālr. 29466231.

Veikalā *Dagus*, Liepājas ielā 51, **DARBA APĢĒRBI**, apavi, **APJOMĪGI** vīriešu krekli, bikses, veļa, sieviešu jakas, kleitas, bikses, apavi.

Trešdien, 9. augustā, tirgos 3,5 mēnešu vecus **JAUNPUTNUS**, iepērku nolietotus akumulatorus, elektromotorus. Ēdolē 13.40, Alsungā 14.00, Gudeniekos 14.20, Basos 14.40, Vilgālē 15.00, Turlavā 15.15, Kuldīgā 15.45, Pelčos 16.00, Snēpelē 16.20, Skrundā 16.40, Rudbāržos 17.00, Dzeldā 17.20, Jaunmuižā 17.40. Tālr. 29119933.

Sausu, skaldītu **MALKU** ar piegādi. Tālr. 27885688.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Ātra piegāde. Tālr. 26627800.

Sausu, skaldītu bērza **MALKU** maisos. Tālr. 26544462.

SIA *AJG plus* – sazāgētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Ar piegādi pārdod sausu, skaldītu **MALKU**, zāģētavas atgriezumus, 3 m garu lapkoku meža malku. Tālr. 29249578.

Skaldītu lapkoku vai skujkoku **MALKU** ar piegādi, 25 eiro/krāmētā sterā. Tālr. 24957247.

VIEGLATLĒTIKA**Līderes gods Kristīnei Grīnbergai**

„Sportland” kausa beidzamajā, piektajā, posmā Rēzeknē U-16 grupā 300 metru skrējienā, uzrādot jaunu personīgo rekordu 42:42, uzvarēja Kuldīgas novada sporta skolas audzēkne Kristīne Grīnberga, viņa triumfēja arī visu posmu kopvērtējumā.

IESPĒJAS**Pārvietojies gudri!**

Pašvaldības, skolas, uzņēmumi un nevalstiskās organizācijas līdz 7. septembrim aicināti pieteikt Eiropas Mobilitātes nedēļas konkursam pasākumus, kas veicina iedzīvotāju gudru pārvietošanos, mudinot izvēlēties viedu

Uzņem jauniešus bezmaksas mācībās

Līdz augusta beigām turpinās dokumentu pieņemšana *Jauniešu garantijas izglītības programmās*, kurās bez maksas var iegūt darba tirgū pieprasītu profesiju gada laikā. Jaunieši vecumā no 17 līdz 29 gadiem, kuri nestrādā, var pieteikties mācībām, izvēloties kādu no 34 profesijām.

Valsts izglītības attīstības aģentūras veiktā absolventu aptauja liecina, ka pusgadu pēc izlaiduma ap 75% jauno speciālistu strādā, un gandrīz puse no viņiem to dara mācību laikā apgūtajā profesijā. Vispopulārākās profesijas ir

PĒRK

SIA *Lāses AM* kautuve par labām cenām iepērk **GOVIS, BULĻUS, TELES**. Bioloģiski sertificētiem lopiem augstas cenas. Piemaksa par nodoto lopu daudzumu, par gaļas šķirņu lopiem. Tālr. 29353243, e-pasts: lases@inbox.lv.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *AIBI* iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS, AITAS, ZIRGUS**. Labas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 26142514, 20238990.

Z/s *Purvaļi* iepērk **JAUNLOPUS** un **LIELLOPUS** dzīvsvārā/kautsvārā. Samaksa skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu, elektroniskie svāri. Tālr. 29258394.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20278671.

Vieglās **AUTOMAŠĪNAS**, traktoru **PIEKABES, INVENTĀRU**. Tālr. 26104984.

MĀJU Kuldīgā. Tālr. 22429417.

MEŽUS, CIRSMAS, MALKU – ātra un laba samaksa. Palīdz noformēt dokumentus. Tālr. 26544462.

CRAFT WOOD pērk visu veidu **MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena 1000–10 000 EUR/ha. Atjaunojam taksācijas. Tālr. 26360308.

SIA *PRIEDES AG* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un **CIRSMAS**. Tūlītēja, visaugstākā samaksa. Tālr. 26993794.

Pērk **ĪPAŠUMUS** ar mežu, cirsmas. Tālr. 25770062.

Draugam dzimšanas diena?

NEZINI, KO DĀVINĀT?

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko ātros B kategorijas kursus Kuldīgā, Pētera ielā 5. Sākums 7. augustā. Tālr. 26120089.

AUTOSKOLA *Universāls* 10. augustā 18.00 rīko autovadītāju kursu Skrudas kultūras namā. Tālr. 26446270.

PASAŽIERU pārvadājumi ar *busiņu* līdz 19 vietām. Ekskursijas, sacensības, koncerti u.c. jums nepieciešamie braucieni. Tālr. 29420456.

SILTINĀM MĀJAS ar ekovāti, granulām un termoputām. Tālr. 26748235.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērkam zarus šķeldošanai un cirsmas izstrādei. Tālr. 29150380, 26458900.

NEPĀRDOD, bet izstrādā! Profesionāla mežizstrādes konsultācija, www.proto.lv, tālr. 26125312.

Ātri un lēti ierīko **DZIĻURBUMU**. Tālr. 29605105, 28205914.

Tīrām **DZIĻURBUMUS**. Tālr. 29296723.

Tīra un remontē **AKAS**. Tālr. 27448331.

AKCIJA**Iemūžina pašmāju vietvārdus**

Līdz 30. septembrim ikviens aicināts iemūžināt pašmāju vietvārdus un iesaistīties pavasarī izsludinātajā Vietvārdu talkā.

Tautas vietvārdu datubāzē www.vietvardi.lv var reģistrēt savas apkaimes vietvārdus: mājvārdus un dažādus āru vārdus, piemēram, miestu, dīķu, zvejvietu, pļavu, pilskalnu, alu, akmeņu, kapu, koku u.c.

Katru mēnesi tiek izziņoti čaklākie talcinieki un vietvārdiem krāšņākie novadi, kas tiks sumināti noslēguma pasākumā 20. oktobrī – Vietvārdu dienā. Līdz šim reģistrēti 1828 vietvārdi.

Kopš pirmās šādas talkas, ko aizsāka valodnieks Jānis Endzelīns, pagājuši jau simts gadi. Pēdējās desmitgadēs daudzi mazie vietvārdi – piemājas pļavu, lauku, mežu un citu ģeogrāfisku objektu nosaukumi – draud izzust un tapt aizmirsti, nerodot iespēju tikt pierakstītiem, tāpēc UNESCO Latvijas Nacionālā komisija un Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts aicina iedzīvotājus uz Vietvārdu talku.

Kopš pirmās šādas talkas, ko aizsāka valodnieks Jānis Endzelīns, pagājuši jau simts gadi. Pēdējās desmitgadēs daudzi mazie vietvārdi – piemājas pļavu, lauku, mežu un citu ģeogrāfisku objektu nosaukumi – draud izzust un tapt aizmirsti, nerodot iespēju tikt pierakstītiem, tāpēc UNESCO Latvijas Nacionālā komisija un Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts aicina iedzīvotājus uz Vietvārdu talku.

SPORTA KALENĀRS

• 8.VIII 10.00 smilšu laukumos (Piltenes ielā) – Kuldīgas novada atklātais čempionāts **PLUDMALES VOLEJBOLĀ** U-19, U-15 grupai.

• 9.VIII 10.00 smilšu laukumos (Piltenes ielā) – Kuldīgas novada atklātais čempionāts **PLUDMALES VOLEJBOLĀ** U-17, U-13 grupai.

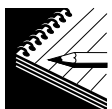
• 10.VIII 11.00 A.Grundmaņa stadionā – Kurzemes jaunatnes čempionāts **FUTBOLĀ** U-10 grupai.

• 12.VIII 10.00 starts un finišs pilsētas estrādē – **12. KULDĪGAS PUSMARATONS**.

• 13.VIII 16.00 Jūrkalnē – **ORIENTĒŠANĀS** sacensību seriāla *Taciņas* 13. kārtā.

GRIBU ZINĀT

Uz dārzkopju jautājumiem gatava atbildēt dārzniece Rūta Valtere. Uz jautājumiem par uzturu atbildēs uztura speciāliste Katrīna Spuleniece-Aišpūre (e-pasts: katrinaspuleniece@inbox.lv). Zvaniet (63350565), un mēs nodosim viņām jūsu jautājumus.

Par sīpollokiem

Lasītāja jautā, vai cietus, pāraugušus sīpolu ziedu kātus var lietot pārtikā?

Protams, lietot uzturā tos var, kaitīgi tie nav, tomēr labāk ēst, kamēr loki nav pārauguši. Sīpolloki ir ļoti laba piedeva dažādiem ēdieniem, tie uzlabo garšu un palīdz uzņemt vitamīnus un minerālvielas. Pāraugušie ziedkāti vislabāk var noderēt gatavojot termiski apstrādātus ēdienus, nevis svaigā veidā, jo tie ir koksaini. Ja ļoti gribas apēst pāraugušos ziedkātus, tos var izmantot, vārot buljonu, un izņemt ārā, kad gatavs. Ja vēlas tos pievienot zupām vai sautējumiem, tad ieteicams sasmalcināt pēc iespējas sīkāk.

INTERESANTI

Pētījums par dzimšanas dienas kūku

Pētījums par dzimšanas dienas tradīciju nopūst kūkas svecītes, iespējams, liks jums padomāt divreiz, vai cienāties ar kūkas gabalu. Pētnieki konstatēja, ka svecītes, kuras tiek nopūstas, palielina baktēriju daudzumu uz kūkas. Pētījuma laikā pētnieki izgatavoja mākslīgas dzimšanas dienas tortes, noskaloja apļveida folijas gabalu, novietoja to uz putuplasta pamata un ievietoja svecītes caur foliju putuplastā. Tad viņi pārbaudīja baktēriju daudzumu abām kūkām – kur tika pūstas svecītes un kur ne. Viņi konstatēja, ka vidēji uz kūkas, kur tika pūstas svecītes, ir par 15 reizēm vairāk baktēriju. Tomēr pārtikas drošības profesors Pauls Davsons no Dienvidkarolīnas universitātes uzsver, ka nav jāuztraucas par kūkas gabala apēšanu, jo lielākoties šīs baktērijas nav kaitīgas. Teorētiski ir iespējams izplatīties saucamajām gaisa slimībām, piemēram, gripai.

VĀRDA DIENAS

No 7. līdz 13. augustam
 7. Alfrēds (797), Fredis (27), Madars (661)
 8. Mudīte (1047), Vladislava (453), Vladislavs (7150)
 9. Genoveva (49), Madara (4904), Genovefa (911)
 10. Audris (44), Brenčis (1), Inuta (76)
 11. Liega (70), Olga (19 707), Zīgita (26), Zita (1026)
 12. Klāra (234), Vizma (912)
 13. Elvīra (1603), Velga (1212)
Populārākie: Olga un Vladislavs.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 7. AUGUSTĀ

Dienas garums – 15 st. 48 min. ☉
 Saule lec 5.35, riet 21.23.

Naktī +15°...+17°

Z A ☁
 R A
 D
 4-7 m/s

Dienā +16°...+18°

Z A ☀
 R A
 D
 4-8 m/s

RĪT, 8. AUGUSTĀ

Dienas garums – 15 st. 43 min. ☉
 Saule lec 5.37, riet 21.20.

Naktī +13°...+17°

Z A ☾
 R A
 D
 2-3 m/s

Dienā +17°...+20°

Z A ☀
 R A
 D
 2-3 m/s

Kuri kvieši, kuri mieži un kas tas kuskuss

Latvijas iedzīvotājiem ir viduvējas zināšanas par graudaugiem, secināts *Dobeles dzirnavnieka* aptaujā. Visbiežāk rudzi tiek jaukti ar kviešiem, savukārt vislabāk tiek atpazītas auzas.

JO AUZĀM IR SKARA

7 no 10 aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem apgalvojuši, ka pazīstot populārākos graudaugus – auzas, rudzus, kviešus un miežus, tomēr praksē zināšanas nedaudz atpaliek no pašvērtējuma. Parādot respondentiem attēlus, vislabāk izdevies atpazīt auzas. Uz pusi mazāk iedzīvotāju (4 no 10) zina, kā izskatās rudzu un miežu vārpa, bet kviešus atšķirt spēja tikai trešdaļa. Visticamāk, tas skaidrojams ar to, ka auzas atšķiras no klasiskās graudaugu formas, proti, tām ir nevis vārpa, bet skara. Aptaujā piedalījās 550 respondenti no 15 līdz 74 gadiem. Izrādījies, ka vislabākās zināšanas šajā jomā ir jauniešiem vecumā līdz 24 gadiem, kā arī ļaudīm pēc 55 gadiem, turklāt visvairāk – no laukiem.

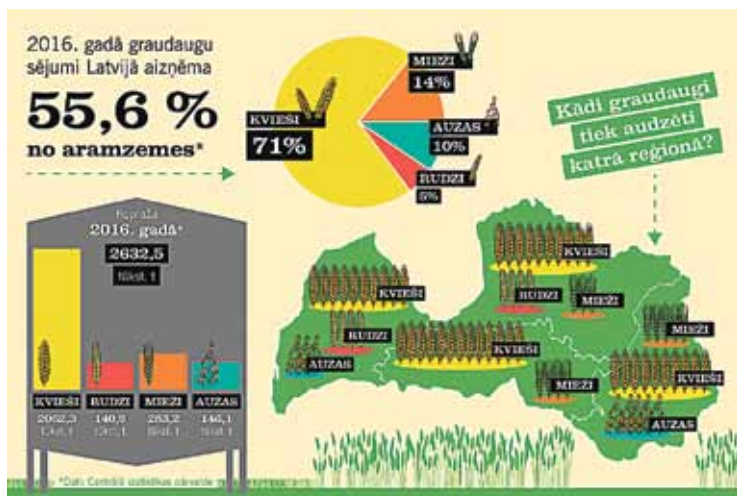
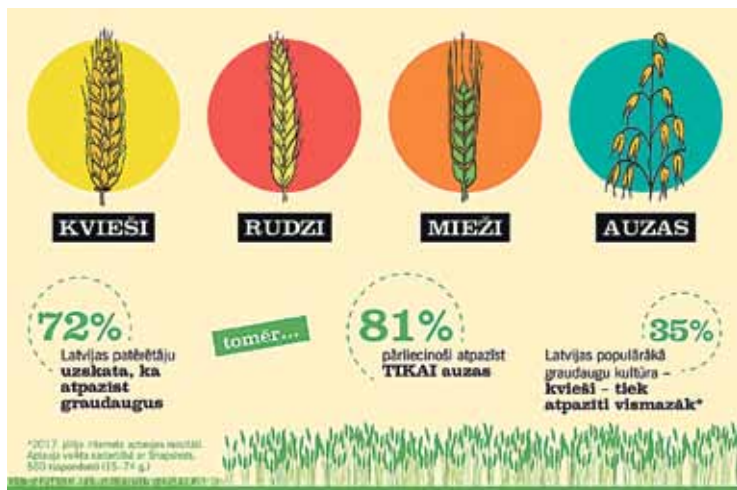
MANNA NEAUG UZ LAUKA

Jautāti, no kā tiek ražoti dažādi graudaugu produkti, piemēram, manna, grūbas, kuskuss un bulgurs, iedzīvotāji viszinošākie bija par tradicionālo mannu – 62% norādījuši pareizi, ka tā top no kviešiem. Savukārt vien puse aptaujāto zina, ka grūbas patiesībā ir slīpēti miežu graudi.

Vēl diezgan mazpazīstami ir Latvijā nesen ienākušie pārstrādes produkti: kuskuss (smalkas kviešu miltu pērlītes) un bulgurs (kviešu putraimi), kuri abi pārsvarā top no cietajiem jeb *durum* kviešiem. To izcelsmi zinājuši pat mazāk nekā trešā daļa.

IZGLĪTOTIES RAŽAS LAIKĀ

Dobeles dzirnavnieka valdes priekšsēdis Kristaps Amsils norāda, ka Latvijā ievērojamos daudzumos nav ne naftas, ne gāzes, toties ir auglīgas zemes. Graudaugu sējumi aizņem

nedaudz vairāk nekā pusi no mūsu aramzemes, pavisam drīz gaidāms aktīvs ražas novākšanas laiks. Īpaši darbīgs tas būs Zemgalē, kuru ne velti dēvē par Latvijas maizes klēti. Taču arī Kurzemē ir plaši minēto kultūru sējumi. K. Amsils aicina izmantot pļaujas laiku un kopā ar ģimeni vai draugiem doties uz laukiem,

lai klātienē novērtētu Latvijas zeltu – labību. „Pārvērtiet ražas laiku par lielisku izglītojošu aktivitāti, lai atkārtotu vai no jauna uzzinātu, kas vērtīgs aug mūsu pašu zemē,” tā lielākā graudu pārstrādātāju uzņēmuma vadītājs. Pēc statistikas datiem visvairāk Latvijā tiek nokulti kvieši, tad mieži, auzas un rudzi.

18. augustā plkst. 20:00
 Viļa Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzijas STADIONA
KULDĪGAS ATKLĀTĀ NAKTS ČETRCIŅĀ 2017

Komandas sacentīsies četros sporta veidos: mini futbols 4 pret 4, mini volejbols 4 pret 4, mini florbols 3 pret 3, stritbols

Organizē: Atbalsta: SPĒRTA PUNKTS, Kuldīgas novads dome, SĒMĒMĀJAS

Sacensību nolikums un pieteikuma anketa: www.kuldigasports.lv

KONKURSS

Kas tā par vietu pasaulē?

39. kāрта

1879. gadā kāds arheologs un viņa meita atklāja alu, kurā atrada vēlā paleolīta alu gleznojumus, kuros attēloti savvaļas zīdītāji un cilvēku rokas. Ala ir 270 m gara, tās galvenā eja ir 2-6 m augsta. Alā veiktajos arheoloģiskajos izrakumos atrastie objekti datēti ar Solutras kultūru (18 500 g. pirms mūsdienām) un Madlēnas kultūru (starp 16 500 un 14 000 g. pirms mūsdienām). Alas nosaukums esošajā valsts teritorijā nozīmē *augsts skats*. Ala iekļauta UNESCO. 1977. gadā Altamira apmeklējumiem tika slēgta, jo gleznojumu bojāja apmeklētāju elpas radītais mitrums. Netālu uzcelts muzejs un izveidota alas kopija, kurā iespējams aplūkot darbus.

Atbildes gaidām līdz 8. augusta 11.00; tās sūtīt konkursam *Pasaules pazinējs, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv vai iemest redakcijas durvju pastkastē.

38. kārtas atbilde: Meteora, Grieķijas centrālā daļa, Tesalijas apgabals.
Pareizi atbildējuši: Maija Viļuma, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Indra Ābelīte, Ingars Neimanis, Vilnis Bēniņš.